

TARİHİ KENTLER BİRLİĞİ

GÖLLER HAVZASI BÖLGE

TOPLANTISI RAPORU

Yalvaç

30 Haziran 2012

ÖCEKÜL

1	GİRİŞ
2	GÖLLER BÖLGESİ KÜLTÜREL MİRASI
2	Dönemler
2	İlk İzler
2	Pisidya ve Frig Uygarlıkları
5	Roma
5	Bizans
6	Anadolu Selçuklu
8	Beylikler
9	Osmanlı
9	Cumhuriyet
10	Tarihi Yollar
10	Via Sabaste Yolu
10	İpek Yolu
11	St. Paul Yolu
12	GÖLLER BÖLGESİ DOĞAL VARLIKLARI
12	Göller
13	Göl Adaları
15	Jeotermal Kaynaklar
15	Mağaralar
16	Sulak Alanlar
17	Kuş Göç Yolları
19	GÖLLER BÖLGESİ KORUMA ALANLARI
19	Milli Parklar
19	Tabiat Parkları
19	Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahaları
20	TKB ÜYESİ BELEDİYELERİN SUNUMLARI
20	Afyonkarahisar
21	Bolvadin
22	Dinar
24	Burdur
26	Gölkhisar
27	Eğirdir
28	Yalvaç
30	Akşehir
32	Beyşehir
34	TKB'YE ÜYE OLACAK BELEDİYELERİN SUNUMLARI
34	Senirkent
34	Keçiborlu
35	KÜNYE
43	KATILIM LİSTESİ

Medusa- Kibyra Antik Kenti - Burdur

2011 yılının Eylül ayında Şanlıurfa'da yapılan Tarihi Kentler Birliği toplantısında Türkiye'de bölge/havza ölçeğinde koruma ilkesinin hayata geçmesi gerektiğine ve gelecek Tarihi Kentler Birliği toplantılarının bölgesel ölçekte düzenlenmesine karar verildi. İki 2011 Aralık ayında Uzunköprü Belediyesi'nin ev sahipliğinde Trakya'da; ikincisi 2012 yılının Şubat ayında Kastamonu'nun ev sahipliğinde Batı Karadeniz'de düzenlenen Bölgesel TKB toplantılarının üçüncüsü Yalvaç Belediyesi'nin ev sahipliğinde Göller Bölgesi'nde düzenlendi.

22 Haziran 2012 tarihinde Yalvaç ilçesinin ev sahipliğinde gerçekleşen Göller Havzası Bölge Toplantısı'na Dinar, Afyonkarahisar, Bolvadin, Burdur, Gölhisar, Eğirdir, Akşehir ve Beyşehir Belediyeleri katıldı. Belediyeler yaptıkları sunumlar ile bölgelerinde sahip oldukları kültürel ve doğal değerleri, bu değerlerin korunması konusunda elde ettikleri başarıları, karşılaştıkları zorlukları ve geleceğe yönelik hedeflerini dile getirdiler. Ayrıca Mimarlar Odası Isparta Temsilcisi, Avrupa Türk İşadamları Konseyi Yürütme Kurulu Temsilcisi ve önümüzdeki dönemde TKB'ye üye olacak Senirkent ve Keçiözümlü Belediyelerinin temsilcileri hem toplantıya önemli katkılarda bulundu, hem de TKB'nin geleceğe yönelik hedeflerini gerçekleştirmesi için dayanışma örneği sergiledi.

Bütüncül bir bakış açısıyla, bölge/havza ölçeğinde örgütlenen TKB toplantılarının en önemli hedefi bölgedeki belediyeleri bir araya getirerek, uzun vadede doğal ve kültürel miras üzerinde yükselecek bir kalkınma stratejisini işbirliği ile oluşturmaktır. Aynı coğrafyayı paylaşan ve benzer tarihsel süreçlerden geçen kentler arasındaki işbirliği ise bölge kimliğinin güçlenmesini, ekonomik gelişmenin hızlanmasını ve rekabet gücünü artmasını sağlayacaktır.

Bu yaklaşımla düzenlenen Göller Havzası Bölge Toplantısı, bölgeyi özgün kılan doğal değerlerin ve bu değerlerin şekillendirdiği kültürel mirasın görünür kılınmasını ve bölgesel bir bakış açısıyla yeniden değerlendirilmesini sağladı. Göllerden jeo-termal kaynaklara, Selçuklu mimarisinden St. Paul Yolu'na kadar birçok bölgesel değer toplantıda dile getirildi. Göller Bölgesini eşsiz kılan bu kimlik öğelerinin bir bütün olarak algılanması ve kentlerin dayanışması ile hayata geçmesi bu değerlerin sağlıklı bir şekilde geleceğe aktarılmasını sağlayacak; sürdürülebilir bir kalkınmanın temellerini oluşturacaktır.

GÖLLER BÖLGESİ KÜLTÜREL MİRASI

Günümüzde Isparta ve Burdur illerinin tamamı ile Afyon, Denizli, Antalya ve Konya illerinin bir kısmını kapsayan Göller Bölgesi sahip olduğu doğal değerler ve kültürel miras açısından süreklilik göstermekte ve zengin bir bölge özelliği arz etmektedir. Göller Bölgesi, verimli araziler ve ticaret yollarının üzerinde olması nedeniyle, Üst Paleolitik devirden bu yana sürekli yerleşime sahne olmuştur. **İpek Yolu'nun** Efes ve Milet'e giden kolu üzerinde bulunması ve Antalya'yı İç Anadolu'ya bağlayan geçitlerin bölgede bulunması, Göller Bölgesi'ni her çağda çekici kılmıştır. Bölge Hitit, Pisidya ve Frigya uygarlıklarının yanı sıra Roma, Bizans, Selçuklu, Beylikler ve Osmanlı dönemlerine de ev sahipliği yapmıştır. Bölgenin sahip olduğu kültürel ve doğal miras, sürdürülebilir bir kalkınma ve yaşanabilir bir çevre için büyük bir potansiyel sunmaktadır.

Pisidya Antiokheia / Yalvaç

DÖNEMLER

İLK İZLER

Bilinen ilk yaşam izlerinin M.Ö. 7000'e kadar uzandığı bölgenin hemen hemen her yerinde antik dönem yerleşimlerine rastlamak mümkündür. Bölge çok sayıda höyük ve tümülüse ev sahipliği yapmakta; sadece Yalvaç ilçesinde yirmiye yakın höyük bulunmaktadır. Çallica Höyük, Yağlıyurt Tepesi, Yassigüme Höyük, Gümüşgün, Kapalıin, Baladız, Senirce, Höyücek, Kuruçay, Erbaa ve Hacılar yerleşik yaşamın ilk görüldüğü yerler arasındadır. Yine Yalvaç'ta bulunan ve Tanrı Men adına tarihte kentleşmiş tek merkez olan Men Kutsal Alanı ile Beyşehir'de bulunan ve M.Ö. 13. yy'da Hititler tarafından yapılmış olan Güneş Anıtı ve Eflatun Pınar Anıtı da bölgenin tarihsel derinliğine işaret etmektedir.

PİSİDYA ve FRİG UYGARLIKLARI

Bölge, geride eşsiz eserler bırakmış olan Anadolu uygarlıklarından Pisidya ve Frigya uygarlıklarına ev sahipliği yapmıştır. Günümüzde Göller Bölgesi denen yörenin büyük bir kısmını kapsayan Pisidya'nın adına ilk kez M.Ö. 5. yy'da rastlanmıştır. Pisidya bölgesi günümüzde yaklaşık olarak Isparta ve Burdur illerinin tümü ile Antalya ilinin kuzey kesimini kapsamaktadır. Bölgede M.Ö. 8. yy'dan itibaren hakimiyet gösteren Frig Uygarlığı ise güçlü bir devlet kurmayı başarmış ve Ankara, Afyon ve Eskişehir illerinin tümü ile Konya, Isparta ve Burdur illerinin kuzeyine ve Kütahya ilinin batı kesimine egemen olmuştur.

Kendilerine özgü dilleri olan ve dağlarda yaşayan Pisidyalıların sınırlarını belirlemek zor olsa da, bölgenin batıda Erençay/Bozçay Irmağı ve Söğüt Dağları; güneyde Elmalı Ovası; kuzeyde Burdur Gölü ile Eğirdir Gölü'ne uzanan bir çizgi ve doğuda ise Sagalassos ve Termessos gibi kentlerle sınırlı olduğu sanılmaktadır. Zeytin, çam, selvi ve sedir ağaçları ilk çağlardan itibaren

bu bölgede yetişmektedir. Antik yazarlar Pisidya'da kuzeye doğru yükseldikçe ve ırmak vadileri boyunca ilerledikçe zeytin ağaçlarının arttığını belirtmişlerdir. Pisidya göl bakımından da oldukça zengindir. Askania (Burdur Gölü), Limnai (Eğirdir ve Hoyran), Karalis (Beyşehir), Trogitis (Suğla) ve Anaua (Acıgöl) bölgenin belli başlı gölleridir. Ayrıca Takina (Yarışlı) ile Paludes (Kestel) yörenin küçük çaplı göllerini oluşturur. Pisidyalıların kurdukları kentler arasında en önemlileri Sagalassos, Antiokheia, Termessos, Olbassa ve Kremna'dır. Sagalassos antik kentinde bulunan Antoninler Çeşmesi, antik dönemden itibaren oluklarından su akan tek çeşme olmasıyla öne çıkmaktadır.

M.Ö. 10. yy'da Trakya üzerinden Anadolu'ya gelen Friglerin ise bir Trak boyu oldukları bilinmektedir. Başkenti Gordion (Yassıhöyük-Polatlı) olan Frigya, M.Ö. 8 yy.'da Kral Midas'ın hükümdarlığında çok güçlü bir devlet kurmuştur. Önemli kentleri arasında Laodikeia ve Hierapolis gibi şehirlerin bulunduğu Frigler, Göller Bölgesi'nde de Kelanai Apameia ve Kibyra gibi önemli kentler kurmuşlardır.

Pisidya Antik Kentleri

PİSİDYA				
Kent Adı	Günümüzdeki Yerleşim	Kent Adı	Günümüzdeki Yerleşim	Kent Adı
Adada	Karabavlu/Karadiken	Keraitai	Belören	Parlais
Agrai	Ağras	Kodroula	Çaykenarı	Pednelissos
Akroterion	Eğirdir	Kolbasa	Kuşbaba	Pogla
Amblada	Asardağ	Komama	Şerefönü	Polyetta
Anaboura	Enevre	Konane	Gönen	Prostama
Andeda	Yeşilyayla	Kormasa	Karacaviran	Sagalassos
Antiokheia	Yalvaç	Kotenna	Gödene	Seleukeia Sidera
Apollonia	Uluborlu	Kremna	Çamlık	Selge
Ariassos	Bademağacı	Kretopolis	Yüreğil	Sibidounda
Baris	Kılıç	Lysinia	Üveyik Burnu	Sinda
Bindaios	Küçük	Malos	Kale	Takina
Erymna	Ormana	Misthia	Kale Dağı	Termessos
Etenna	Sırt	Neapolis	Şarkikaraağaç	Tymandos
Hadrianoupolis	Eğneş/Çallica	Olbassa	Belenli	Tymbriada
Hyia	İncirli	Ourebe	Yelten	Tymbrianassos
Isinda	Korkuteli	Panemoteikhos	Boğazköy	
Yeri Tespit Edilemeyenler				
Darsa		Milyas		Saporda
Dryzela		Minassos		Tarbassos
Makropedion		Narmalis		Tityassos
Malgasa		Palaiopolis		Typallia
Metaura		Polydorion		

Frigya Antik Kentleri

FRİGYA					
Kent Adı	Günümüzdeki Yerleşim	Kent Adı	Günümüzdeki Yerleşim	Kent Adı	Günümüzdeki Yerleşim
Akroinos	Afyonkarahisar	Kibyra	Göhlisar	Otrous	Çorhisar/Yanıkören
Amorion	Hisarköy	Kidyessos	Çayhisar	Philoumelion	Akşehir
Appia	Pınarcık	Kinnaborion	Göladası	Polybotos	Dura Yeri
Brouzos	Karasantıklı	Lakerion	Dazkırı	Prymnessos	Süglün
Diokleia	Doğla/Ahırhisar	Lalandos	Göme	Santabaris	Bardakçı
Dokimeion	İscehisar	Lysias	Akşehir	Sera	Kuyucak
Euphorbion	Kınık	Meiros	Demirözü	Soa	Altıntaş
Hieropolis	Koçhisar	Metropolis	Tatarlı	Stektorion	Menteş
Ipsos	Sipsin/Çayırbağ	Metropolis	Ayazin	Synnada	Şuhut
Iulia	Çay	Midas Kenti	Yazılıkaya	Tottoa	Yapılcan
Kelainai	Dinar	Orkistos	Ortaköy		

Kibyra Antik Kenti

ROMA DÖNEMİ

M.Ö. 546'da Pers istilasına uğrayan Göller Bölgesi M.Ö. 333 yılında Büyük İskender'in egemenliğine girmiştir. Bölge M.Ö. 323'te Büyük İskender'in ölümünden sonra sırasıyla Bergama ve Seleukoslar tarafından yönetilmiştir. M.Ö. 30 yılları ile M.S. 395 yılları arasında Roma'nın hakimiyetine giren bölgede başlıca Roma izleri, ticaret yolları ve onlarca yerleşim yerinde görülebilir durumdadır.

Yerleşim Yerleri

M. Ö. 30 ve M.S. 395 yılları arasında hüküm süren Roma uygarlığının Göller Bölgesi'ndeki önemli yerleşim merkezleri Bayat (Selvecia Sidera), Uluborlu (Apollonia), Yalvaç (Antiocheia), Sütçüler (Sağrak-Adada), Şarkıkaraağaç (Neopolis) ve Gelendost (Debenae), Ağlasun (Sagalassos) Bucak (Kremna), Eğirdir (Prostanna) ve Barla (Parlais)'dır. Ayrıca Bolvadin ilçesinde bulunan Yedi Kaya Yapı Yerleşim Yeri Geç Roma-Erken Bizans dönemine tarihlenmektedir.

Ticaret Yolları ve Köprüler

Göller Bölgesi Roma dönemi boyunca zengin bir ticaret hayatına sahip olmuş ve Via Sebaste, Kral Yolu gibi farklı isimlerle anılan ticaret yollarının da gelişimine tanıklık etmiştir. Romalılar ticari hayatın gelişmesi için yollara ek olarak köprüler de inşa etmiştir. Aksu ilçesindeki Zindan Köprüsü ve Barla Deresi üzerindeki Barla Köprüsü Roma döneminde yapılmış ve günümüze kadar ulaşabilmiş köprü örneklerindendir.

BİZANS DÖNEMİ

Roma İmparatorluğu'nun MÖ 395 yılında ikiye ayrılmasından sonra, bölge Bizans İmparatorluğuna bağlanmıştır. Bölge Roma'nın son dönemlerinde ve Bizans İmparatorluğu boyunca Hristiyanlığın yayılmasına tanıklık etmiştir.

Hristiyanlığın İzleri

İzleri birçok kilisede ve mabette somutlaşan Hristiyanlığın yayılma hikayesi, günümüzde bölgeyi bir inanç turizmi merkezi kılmaktadır. Antalya'dan başlayan ve Yalvaç'ta St. Paul'ün vaaz verdiği kilise olarak bilinen St. Paul Kilisesi'ne kadar uzanan St. Paul Yolu her sene binlerce yabancı gezgin tarafından ziyaret edilmektedir. Ayrıca antik dönemde yapılmış, 500 metrekarelik bir alana kurulu olan kilisesi ile Dinar ilçesi ve Barnabas İncil'inde adı geçen Beyşehir İlçesi de bölgeyi Hristiyanlığın izini sürmek isteyenler için bir cazibe merkezi yapmaktadır.

ANADOLU SELÇUKLU DÖNEMİ

11. yüzyılda hem siyasi hem ekonomik alanda yaşanan parçalanmışlık, Selçukluların Anadolu'ya gelmesiyle düzelmiş, Anadolu birçok alanda bir cazibe merkezi haline gelmiştir. Selçuklular güvenlik, eğitim ve ticaret alanlarında önemli kurumların gelişmesini sağlamıştır. Başta Konya olmak üzere tüm Anadolu'da kaleler, camiler, hamamlar ve bedestenler inşa edilmiş; eğitimi yaygınlaştırmak ve geliştirmek için kentlerde medrese; kırsal kesimlerde ise tekke ve zaviyeler kurulmuştur. Ticaretin gelişmesi içinse Bronz Çağı'ndan itibaren kullanılan ancak 5. Yüzyıldan itibaren ihmal edilmiş olan ticaret yolları ıslah edilmiş, eski yollar onarılmış, mevcut köprüler tamir edilmiş, yeni köprüler ve kervansaraylar inşa edilmiştir. Günümüzde de izleri sürülebilen tüm bu Selçuklu mirası içinde 11. yy'dan 14 yy'a kadar Anadolu'yu baştan başa saran İpek Yolu ve üzerindeki kervansaraylar gerek sayıca çoklukları, gerekse kendilerine has plan ve kuruluş özellikleri ile öne çıkmaktadır.

Anadolu Selçukluların baskın izleri ve günümüze bıraktıkları eserler Göller Bölgesi'nde de oldukça güçlü durumdadır. Selçukluların yazlık saray olarak kullandıkları Beyşehir ilçesindeki Kubad Abad Sarayı bu miras içinde en sağlam biçimde günümüze ulaşmayı başaranlardandır. 1237 yılında Anadolu Selçuklu Sultanı II. Gıyaseddin Keyhüsrev tarafından yaptırılmış olan ve hala Eğirdir ilçesinin 3 km güneyinde bulunan Eğirdir Hanı ise bölgedeki Selçuklu Hanları içinde en büyük olanıdır. Ayrıca Gelendost Afşar Köprüsü, Sütçüler Çandır Köprüsü, Dünderbey Medresesi ve Ulu Cami Selçuklu mimarisinin diğer örnekleri arasında sayılabilir.

Göller Bölgesi'ndeki Kervansaraylar

ISPARTA	Eğirdir-Dünderbey Medresesi, Gelendost (Kudret-MübarizüddinErtokuş-Selçuk) Kervansarayı
BURDUR	Ağlasun Han, İncir Han, Susuz Han
AFYON	Ebul Mücahit Yusuf (Çay-Taş-Yusuf bin Yakup) Han, Eğret (Anıt kaya) Hanı, Sahip Ata (İshaklı-Sultandağı) Kervansarayı
KONYA	Derebucak Tol Han, Çiftlik Han, Yeniceköy Han, Küçük Afşar Han, Çerçi Hanı, Yunuslar Hanı

Dört ayaklı türbe / Burdur

İncir Han / Burdur

Taş Medrese / Eğirdir

Eşrefoğlu Camisi / Beyşehir

BEYLİKLER DÖNEMİ

Selçukluların zayıflaması tüm Anadolu'da olduğu gibi Göller Bölgesi'nde de beyliklerinin güç kazanmasına neden olmuştur. Anadolu Selçukluların uç beylerinden olan Eşrefoğlu Seyfettin Süleyman Bey tarafından 1280 yılında Beyşehir'de kurulan **Eşrefoğulları Beyliği** ve 1301 yılında Feleküddin Dündar Bey tarafından Isparta ve çevresinde kurulan **Hamitoğulları**

Beyliği bölgede varlık göstermiş iki önemli beyliktir. İlki 1280-1326, ikincisi ise 1301-1391 yılları arasında egemenlik sürmüş bu iki beylik bölgede çok sayıda eser bırakmıştır. Beyşehir'de kurulan Eşrefoğulları Beyliği zamanla genişleyerek Seydişehir, Ilgın, Akşehir ve Bolvadin'i de sınırları içine almış ve Hamitoğulları'na kadar olan coğrafyada hüküm sürmüştür. Beyliğin başkenti olan Beyşehir'de bulunan Beyşehir Kalesi ve Eşrefoğlu Cami, 65 şehir ve 155 köye sahip olduğu bilinen Eşrefoğulları Beyliği'nden geriye kalmış en önemli eserlerdir. Anadolu'daki ağaç direkli camilerin en büyüğü ve özgünü olan Eşrefoğlu Cami dikdörtgen planlı mabedi ve ağaç işçiliğinin inceliğiyle dikkat çekmektedir.

Hamitoğulları Beyliği ise Uluborlu, Eğirdir, Yalvaç, Isparta ve Burdur yörelerine hükmetmiş; zamanla sınırlarını Antalya'ya kadar genişletmiştir. Özellikle Eğirdir ve Burdur'da pek çok imar faaliyetlerinde bulunan Hamitoğullarından günümüze kalan eserlerin en önemlileri Eğirdir'de Hızır Bey Camisi, Burdur'da Mustafa Bey Medresesi ile Ulu Cami ve Şuhud kasabasında İbrahim bin Hızır'a ait olan mescittir. Hamitoğulları dönemine ait yöredeki en güzel eserlerden biri olan Hızır Bey Camisi'nin özgün bir özelliği ise Cami ile bitiştirildiği Dündar Bey Medresesi'ni birleştiren taç kapı üzerindeki minarenin Anadolu'da benzerinin olmamasıdır.

Göller Bölgesi, Beylikler Dönemi Önemli Eserleri

Beylikler	Sınırları	Önemli Eserleri
Eşrefoğulları Beyliği	Seydişehir, Ilgın, Akşehir ve Bolvadin	Beyşehir Kalesi (Beyşehir), Eşrefoğlu Camisi (Beyşehir)
Hamitoğulları Beyliği	Uluborlu, Eğirdir, Yalvaç, Isparta ve Burdur	Hızır Bey Camisi (Eğirdir), Mustafa Bey Medresesi (Burdur), Ulu Cami (Burdur), İbrahim Bin Hızır Mesciti (Şuhud)

Eşrefoğlu Cami / Beyşehir

OSMANLI DÖNEMİ

Bölge 14. yy.'ın sonlarında tamamen Osmanlı egemenliğine girmiştir. Beylikler döneminde Beyşehir, Eğirdir ve Uluborlu'nun sahip olduğu önem Osmanlı egemenliğiyle beraber Isparta ve Burdur'a kaymıştır.

Bölgede Osmanlı döneminden günümüze birçok cami, hamam, mescit ve türbe miras kalmıştır. Akşehir'deki İmarek Cami, İplikçi Cami, Hacı Hamza Mescidi, Tahtakale Mescidi, Mustafa Türabi Türbesi, Nasreddin Hoca Türbesi, Sinaeddinzade Mezarı, Tacettin Türbesi, Meydan (Şifa) Hamamı, Orta Hamam, Yukarı Hamam, Kozağaç Hamamı, Ali Cafer Küçük Evi, Nimetullah Nahcivani ve İğdeli Dede Mezarı Osmanlı mirasının sadece bir ilçedeki örneklerini oluşturmaktadır. Yine Burdur'daki Sadrazam Derviş Mehmet Paşa Kütüphanesi Osmanlı Mimarisinin güzel bir örneğidir.

Bölge aynı zamanda Osmanlı döneminde yapılmış birçok kiliseye ev sahipliği yapmaktadır. Eğirdir'deki Aya Stefanos Kilisesi ve Aya Georgios Kiliseleri Osmanlı dönemi kilise örneklerindendir.

Osmanlı'nın son dönemlerinden ise sivil mimarlık örnekleri, istasyon binaları ile fabrikalar, okullar ve karargahlar günümüze ulaşmıştır. Akşehir'deki İstasyon Binası ve Batı Cephesi Karargahı; Yalvaç'taki Eski Ortaokul ve Eski Deri Fabrikası ile Dinar'daki 100 yıllık Un Fabrikası geç dönem Osmanlı eserleri arasındadır.

Nasrettin Hoca Türbesi / Akşehir

CUMHURİYET DÖNEMİ

Cumhuriyet döneminin izlerini bölgedeki endüstri yapılarında, bankalarda ve eğitim kurumlarında görmek mümkündür. Akşehir'deki Cumhuriyet Okulu ve Eski Osmanlı Bankası Cumhuriyet dönemi mimarisinin örnekleridir.

Yine Afyonkarahisar'da bulunan 18 tane okul, istasyon binası vb. tescilli idari yapının da büyük bir kısmı Cumhuriyet döneminden kalmıştır.

Burdur merkezde bulunan ve 1936 yılında yapılmış olan Saat Kulesi ile Eğirdir'de 1926 yılında Talimgah olarak kurulan ve günümüzde Dağ Komando Okulu olarak kullanılan Eğitim Merkezi de Cumhuriyet dönemi mirasının diğer örneklerindendir.

Saat Kulesi / Burdur

TARİHİ YOLLAR

Via Sebaste

Göller Bölgesi'nin önemli bir özelliği Via Sebaste Yolu üzerinde önemli merkezlere sahip olmasıdır. Via kelimesi "yol, sokak"; Sebaste ise "görmek, mutlu, saygın" anlamına gelmektedir. Roma İmparatorluğu döneminde askeri ve ticari amaçlarla yapımına başlanan (M.Ö. 6 yılı) Via Sebaste yolu, Roma kolonilerini birbirine bağlayan, tekerlekli araçların ihtiyaçlarına uygun şekilde inşa edilmiş bir güzergahtır.

Yol bölgede yaşayanlar tarafından Kral Yolu, İmparator Yolu, Roma Yolu gibi farklı isimlerle de anılmaktadır. Ayrıca M.S. 46 yılında St. Paul ve Barnabas'ın Via Sebaste adıyla anılan yol ağlarından Antalya, Çandır, Adada hattını kullanarak Yalvaç'a geldiği düşünülmektedir.

İpek Yolu

Selçuklular döneminde Anadolu'da büyük bir canlılık yaşanmış, devlet yönetimi ve ticari hayattaki başarı bölgeyi bir cazibe merkezi haline getirmiştir. Selçuklular gerek eski ticaret yollarını ıslah ederek, gerek yeni kervansaraylar ve köprüler inşa ederek Anadolu'yu önemli bir ticaret merkezi haline getirmiştir. 11. ve 14. yy'lar arasında en ihtişamlı zamanını yaşamış ve Anadolu'yu bir ağ gibi sarmış olan İpek Yolu da siyasi ve ticari hayattaki canlılığın en önemli göstergelerindendir. Günümüzde izlerinin kervansaraylar, hanlar ve köprüler üzerinden sürülebildiği İpek Yolu'nun en belirgin izleri dönemin başkenti olan Konya ve çevresinde yoğunlaşmaktadır. Bunun yanında Antalya ve Ege'ye geçiş yolunda bulunan Göller Bölgesi'nde de birçoğu ayakta kalmayı başarmış onlarca kalıntıya rastlamak mümkündür.

St. Paul Yolu

Göller Bölgesi'ne cazibe kazandıran bir başka öge ise 2004 yılında bir yürüyüş güzergahı olarak düzenlenen St.Paul (Aziz Pavlus) Yolu'dur. Uzunluğu 500 kilometreye ulaşan parkur, Türkiye'nin işaretlenmiş uluslararası yürüyüş yollarından biridir. Antalya-Isparta arasındaki önemli Roma kentleri üzerinden geçen St. Paul Yolu, M.S. 44 yılında Hristiyanlığı yoğun bir şekilde yaygınlaştırma çalışmalarına başlayan ve Hristiyanlığın Hz. İsa'dan sonraki ikinci önemli şahsiyeti Tarsus'lu Aziz Paul'un Anadolu'daki izlerinin sürülebileceği önemli bir kültür yoludur.

Hristiyanlığın önemli kişilerinden olan Aziz Paul, Kudüs'ten ayrıldıktan sonra önce Kıbrıs'a

geçmiş, ardından Antalya'ya gelmiştir.

Anadolu'da Hristiyanlığı yaymak için çalışan Aziz, Adada, Prostanna ve Parlais üzerinden Antiokheia'ya ulaşmıştır. Anadolu'da kurulmuş en eski yedi kiliseden birine sahip olan Yalvaç, St. Paul Yolu'nun en önemli bölümlerinden birini oluşturmaktadır.

St. Paul'un yolculuk güzergahları/kaynak: Yalvaç Müzesi

GÖLLER BÖLGESİ DOĞAL DEĞERLER

GÖLLER

Göller Bölgesinin en önemli ortak değeri tüm bölgeye yayılmış olan gölleridir. Onlarca doğal ve baraj gölüne ev sahipliği yapan bölgenin en önemli gölleri Beyşehir, Eğirdir, Acıgöl, Burdur, Ilgın, Akşehir, Eber, Suğla, Salda ve Kovada'dır. Doğal göllerin büyük bir kısmı tektonik olmakla beraber, Isparta'daki Gölcük Gölü gibi yer yer volkanik göllere de rastlanır.

Göller bulundukları bölge için önemli gezi ve dinleme yerleridir. Kamp, su sporları ve plaj alanlarını içinde barındıran **Hoyran Gölü**, piknik alanı ve mesire yeri olarak kullanılan **Gölcük Krater Gölü**, kıyıları 20 km'ye uzanan ve etrafında tek bir yapını bile bulunmadığı **Kovada Gölü** ve Yedi Renkli Su olarak anılan **Eğirdir Gölü** hem bölgede yaşayanlar hem de ziyaretçiler için yenilenme imkanı sunmaktadır. Bunun yanında, kuş gözlemciliği, trekking (doğa yürüyüşü), foto safari, skuba (dalgıççılık) ve orienteering (yön bulma) bölgedeki göller çevresinde yapılan aktiviteler arasındadır.

Kuş varlığı yönünden oldukça zengin olan göllerden Eğirdir ve Beyşehir küçük karabatak, macar ördeği, elmabaş patka, tepeli patka, sakarmek türlerini ağırlaması nedeniyle **Önemli Kuş Alanı** statüsündedir. Burdur Gölü ise soyu dünya çapında tehlike altında olan **dikkuyruk** için önemli kışlama alanıdır. Bu türün dışında kara boyunlu batağan, angut ve mahmuzlu kızkuşu da Burdur Gölü çevresinde bulunmaktadır. Kovada Gölü Milli Parkı, Kasnak Meşesi Tabiatı Koruma Alanı, Çandır-Baraj çevresi, Eğirdir Gölü Hoyran kısmı, Burdur Gölü'nün Keçiborlu ilçesi sınırları, Beyşehir Gölü'nün Yenışarbademli ve Şarkikaraağaç ilçelerini kapsayan alanlar **kuş gözlemciliği** için elverişli olup, her yıl özellikle İngiltere ve Fransa'dan kuş gözlemcileri tarafından ziyaret edilmektedir.

Göllerin başka bir özelliği ise şehirler için **tatlı su rezervi** ve **balıkçılık** merkezi işlevi görmeleridir. Örneğin Türkiye'nin en büyük tatlı su gölü olan Beyşehir Gölü Konya ve Beyşehir'in içme ve sulama suyunu karşılamaktadır. Gölcük Gölü'nün suyunun ilk çağlardan beri kullanıldığı ise eski su kanallarının varlığından anlaşılmaktadır.

Fakat son yıllarda **artan kirlilik**, **azalan su oranları** ve **yanlış aşılama** nedeniyle göller ve içerisindeki canlılık yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Burdur Gölü'nü yıllardır etkileyen kuraklık tehdidi her sene biraz daha büyümektedir. Beyşehir Gölü'nde ise 1970 öncesinde yaşayan balık türleri, sudak balığı atılmasının sonucu olarak büyük ölçüde yok olmuştur. Günümüzde bu gölde sadece sudak ve sazan balığı yaşamaktadır. 1955 öncesinde berrak olan Eğirdir Gölünün suyu, balık türlerinin değiştirilmesinin sonucu olarak, aşırı derecede otlanma nedeniyle bu özelliğini kaybetmiştir.

GÖL ADALARI

Göllerin içinde konumlanmış göl adaları ve bu adalardaki özgün mimari yapılar bölgenin özgün değerleri arasındadır. Eğirdir Gölü'ndeki **Yeşilada** ve **Canada** bölgedeki en önemli göl adalarıdır. Eğirdir yarımadasının uzantısında bulunan Yeşilada (Nis), bölge tarihi ve kültürü açısından özel bir konuma sahiptir. Yeşilada Hristiyanlığın ilk dönemlerinde, önemli bir dini merkez olma görevi üstlenmiş, rahibelerin yaşadığı bir yer olmuştur. Hamitoğulları Beyliği döneminde sadece Ortodoks Hristiyanların yaşadığı bu adada, Timur istilasının ardından Müslümanlar da yaşamaya başlamıştır. 18. yy kayıtlarında adada yaklaşık 80 Müslüman ve 100 Hristiyan ailenin yaşadığı görülmektedir. Günümüzde Eğirdir'e bir yol ile bağlı olan Yeşilada doğal güzelliğinin yanı sıra **taş temelli ahşap evleri, Aya Stefanos Kilisesi, Muslahattin Dede ve Eflatun Dede Türbeleri** ile tarihi bir zenginlik de sunmaktadır.

Canada ise Eğirdir ile Yeşilada arasında yer alan ve 7 dönümlük bir alana sahiptir. Mustafa Kemal Atatürk'ün Eğirdir'i ziyareti sırasında 1 Şubat 1933 tarihli Belediye encümeni kararıyla kendisine hediye edilmiş, Atatürk'ün ölümünden sonra mirasçıları tarafından yeniden Eğirdir Belediyesi'ne bağışlanmıştır. Bir yerleşim alanı olmayan Canada, çadır ve karavan turizmi ile piknik alanı olarak kullanılmaktadır.

Beyşehir Gölü de göl adaları yönünden oldukça zengindir. 33 tane göl adasından büyük olanların isimleri **İğdeli, Akburun, Uzunada, Kızkalesi, Manastır, Mada, Yılanlı ve Külbent'tir**. Kızkalesi, Manastır ve Mada adalarında geçmişten kalan yerleşim kalıntıları bulunmaktadır. Kızkalesi Adası, Beyşehir Gölü kıyısındaki Kubad Abad Sarayı'nın 3,5 kilometre kuzey doğusunda yer almaktadır. Kubad Abad Sarayı'nın haremliği ve tersaneliği olan Kızkalesi Adası'ndan günümüzde geriye harçlı duvar yıkıntıları, sur ve saray kalıntıları kalmıştır.

210'dan fazla kuş türüne ev sahipliği yapan Kızkalesi Adası, Manyas Kuş Cenneti'nden sonra ülkemizin 2. büyük kuş cennetidir. Mada adasında ise 1940'lara kadar Rusya'dan göç etmiş Don Kazakları yaşamıştır. Bu nedenle, bu ada Kazakların Adası olarak da anılır. Bu adanın yakınında bulunan Kilise Adası'ndaki kilise yine bu Kazak topluluk tarafından yapılmıştır.

Yeşilada / Eğirdir

MAĞARALAR

Göller Bölgesi'nde zengin yeraltı coğrafyasının önemli bileşenlerinden biri olan çok sayıda mağara bulunmaktadır. Yalnızca Isparta il sınırları içinde toplam 28 adet mağara tespit edilmiş, bunlardan bazılarının göçük tehlikesine karşı açılmaya uygun olmadığı, bazılarının yöredeki hayvanlar için sığınak, bazılarının soğuk hava deposu, bazılarının hiç bir amaçla kullanılmayacağı, bazılarının seyirlik mağara olarak kullanılabileceği, bazılarının ise içinde kültür mantarcılığının yapılabileceği değerlendirilmesi yapılmıştır. Bunlardan **Zindan Mağarası, Sorgun Mağarası, İnönü Mağarası, Damlataş Mağarası, Kuz Mağarası, Ayı İni** ve dünyaca ünlü **Pınargözü Mağarası**nın turizm amaçlı kullanılabileceği düşünülmektedir. Ayrıca Dedegöl Dağı'nda 1996 yılında keşfedilen **Kuyukuyu Mağarası** 832 metrelik derinliği ve 1.231 m uzunluğu ile en derin mağaralar içinde dünyada 118. ülkemizde 2. sırada bulunmaktadır.

İnsuyu Mağarası / Burdur

Göller Bölgesi'ndeki Önemli Mağaralar

Isparta	Delikönü, İntepe, Yayla Obruğu, Kapıkaya, İnönü, Damlataş, Kocakır, Kapızini, Su İni, Cüçük İni, Zindan, Sorgun, Gümüşini, Taşkapı, Kuz, Kadı Deliği, Şahne, Ayı İni, Akar-Donar, Değirmenönü, Öşekçi, Salur, Gollü, Güvercinlik, Uluborlu Obruğu Peynir İni ve Kuyukuyu
Burdur	İnsuyu, Seferyiğidi, Kızıl İn
Afyon	Kurtini, Kuzuini, Buzluk, Dişevler, Suçikan, Balcam, Karacamal ve Dipsiz
Konya	Baltaini, Körükini, Suluin, Pınarbaşı

JEO-TERMAL KAYNAKLAR

Jeotermal kaynak kısaca yer ısısı olup, yerkabuğunun çeşitli derinliklerinde birikmiş ısınin oluşturduğu, kimyasallar içeren sıcak su, buhar ve gazlardır. Türkiye zengin jeotermal kaynakları ile potansiyel olarak dünyanın 7. ülkesi konumundadır. Ülkemiz jeotermal doğrudan kullanımda son 5 yılda dünya genelindeki en büyük gelişmeyi göstererek 11. sıradan 5. sıraya yükselmiştir. Özellikle fay hatlarının olduğu bölgelerde yoğunlaşan jeotermal kaynaklar enerji üretiminden ısıtmaya, seracılıktan termal turizme birçok alanda değerlendirilmektedir.

Gölleri Bölgesi termal kaynaklar yönünden zengin bölgeler arasındadır. Özellikle Afyon'da yoğunlaşan termal alanlar bölgeye değer katan önemli doğal kaynaklardır. Frigler döneminde Afyon iline kaplıcalarından dolayı şifalı Frigya denmiştir. Afyon'daki Ömer, Gecek, Gazlıgöl, Heybeli ve Sandıklı havzaları hem doğal sit alanında yer almakta, hem de tedavi ve sağlık turizminde kullanılabilecek termal alanların başında gelmektedir. Sahip olduğu zengin jeotermal kaynaklar nedeniyle Afyon ili, Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın 2013 Turizm Master Planı'nda termal turizmin öncelikli olarak geliştirileceği 17 il arasında sayılmaktadır.

Ağırlıklı olarak Afyon'da görülen termal alanlara Göller Bölgesinin diğer kısımlarında da rastlanmaktadır. Burdur ilinde sıcaklığı 20 dereceden yüksek iki su kaynağı bilinmektedir. Bunlar Kemer Pınarbaşı ve Tefenni Barutlu su kaynaklarıdır. Sinap Suyu, Tota İçmesi ve Kükürtlü Kaynar Suyu ise Isparta'da bulunmaktadır. Tüm bölgede süreklilik gösterdiği göz önüne alınırsa, termal kaynakların bölgesel bir yaklaşımda önemli bir rol oynayacağı kesindir.

Gölleri Bölgesi'ndeki Jeotermal Kaynaklar

Afyon	Ömer, Gecek, Gazlıgöl, Heybeli ve Sandıklı
Isparta	Sinap Suyu, Tota İçmesi ve Kükürtlü Kaynar Suyu
Burdur	Kemer Pınarbaşı ve Tefenni Barutlu, Akgöl Termal Turizm Alanı
Konya	Beyşehir

SULAK ALANLAR

Göller Bölgesi sulak alanlar yönünden oldukça zengindir. Ülkemizde toplam büyüklüğü 2.000.000 hektarı aşkın (2.155.045 ha) 135 adet Uluslararası Öneme Sahip Sulak Alan'dan 18 tanesi Göller Bölgesi ve çevresinde yer almaktadır. Burdur Gölü ise Türkiye'nin 1993 tarihinde taraf olduğu ve sulak alanların korunması ve akılcı kullanımını hedefleyen Ramsar Anlaşması doğrultusunda yönetilmektedir.

Sulak alanlar, yeryüzünün en zengin ve en üretken ekosistemlerini oluşturmaktadır. Bu alanlar yeryüzündeki başka hiçbir ekosistemle karşılaştırılmayacak ölçüde işlev ve değere sahip, karmaşık doğal sistemlerdir. Sulak alanların bir diğer özelliği ise tropik ormanlardan

sonra biyolojik çeşitliliğin en yüksek olduğu ekosistemler olmasıdır. Pek çok tür ve çeşitteki canlılar için uygun beslenme, üreme ve barınma ortamı olan sulak alanlar, yalnız bulundukları bölgenin değil, tüm dünyanın doğal zenginlik müzeleri olarak kabul edilmektedir. Yakın çevresinde yaşayan halkın yaşamında önemli yer tutan, bölge ve ülke ekonomisine katkılar sağlayan sulak alanlar; doğal dengenin ve biyolojik çeşitliliğin korunması yönünden de diğer ekosistemler içinde önemli ve farklı bir yere sahiptirler.

*Göller Bölgesi'ndeki Sulak Alanlar (*Ramsar Listesine Dahil Olanlar)*

İsparta	Gölcük Gölü, Kovada Gölü, Eğirdir Gölü, Beyşehir Gölü
Burdur	Burdur Gölü *, Çorak Gölü (Akgöl), Gölhisar Gölü, Karataş Gölü, Salda gölü, Yarıslı Gölü, Karakuyu Sazlıkları
Afyon	Karamık Sazlıkları, Eber Gölü, Karakuyu Sazlıkları, Acıgöl
Konya	Akşehir Gölü, Beyşehir Gölü, Eber Gölü

Burdur Gölü / Burdur

KUŞ GÖÇ YOLLARI

Toplam 457 kuş türünün bulunduğu ülkemizdeki sulak alanlar özellikle göçmen türler için yaşamsal öneme sahiptir. Ülkemizdeki sulak alanların uluslararası düzeyde önem taşımasının nedeni Batı Palearktik Bölge'deki kuş göç yollarından en önemli ikisinin Türkiye üzerinden geçmesidir. Bu göç yollarından ilki Çoruh Vadisi Göç Rotası, ikincisi ise Boğaziçi Göç Rotası'dır.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nden Türkiye'ye giren Çoruh Vadisi göç rotası ile 200.000'den fazla yırtıcı kuş Çoruh Nehri üzerinden uçarak Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki sulak alanlarda barınırlar. Türkiye üzerindeki bu göç, Batı Palearktik Bölge'deki en büyük yırtıcı göçüdür. Karadeniz'in batısında Trakya üzerinden ülkemize girerek İstanbul Boğazı üzerinden Anadolu'ya geçen Boğaziçi Göç Rotası, 200-700'lük gruplar halinde 250.000'in üzerinde leyleğin gösterişli geçişlerine sahne olmaktadır. Kuşların göçleri sırasındaki bu uzun yolculuklarını güven içerisinde yapabilmeleri için, Türkiye'deki sulak alanların varlığı herhangi bir ülkedekinden daha fazla önem taşımaktadır. Leylek, flamingo, kaşıkçı, uzunbacak, kılıçgaga, turna, balıkçılar ve ördekler Türkiye'nin sulak alanlarında yaygın olarak görülen sığına türleridir.

Salda Gölü / Burdur

Acıgöl / Afyonkarahisar

Göller Bölgesi'ndeki Önemli Kuş Alanları

İsparta	Eğirdir Gölü, Köprüçay Kanyonu, Beyşehir Gölü, Burdur Gölü
Burdur	Çorak Gölü, Karataş Gölü, Salda Gölü, Yarıslı Gölü, Burdur Gölü
Afyon	Karakuyu Bataklığı, Karamık Bataklığı, Acıgöl Gölü, Akdağ – Çivril, Isikli Gölü, Akşehir ve Eber Gölleri
Konya	Beyşehir Gölü, Akşehir ve Eber Gölleri

Kuşların beslenme, yazlama, kışlama ve göç dönemlerinde konaklama amacıyla kullandıkları alanlar Önemli Kuş Alanları olarak adlandırılmaktadır. Kuşların neslinin devamı için hayati önemdeki bu bölgeler sulak alanlar başta olmak üzere ormanlar, kanyonlar ve dağlarda bulunur. Türkiye’de sayıları 2005 itibarıyla 190’a ulaşan Önemli Kuş Alanları binlerce kuşa barınak olmakta ve barındırdığı kuş zenginliği ile cazip ziyaret merkezleri arasında yer almaktadır. Dünya Kuşları Koruma Kurumu tarafından geliştirilen kıstaslara göre belirlenen Önemli Kuş Alanları tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de başta kuş gözlemcileri olmak üzere birçok doğa meraklısının odak noktasıdır. Özellikle Göller Bölgesi’nde sulak alanlar, kanyonlar ve ormanlardan oluşan Önemli Kuş Alanları her yıl binlerce ziyaretçinin akınına uğramaktadır.

Türkiye’de ilk kuş gözlemciliğini 1930’lu yıllarda Hitler rejiminden kaçarak Türkiye’ye gelen Prof. Dr. Curt Kosswig başlatmıştır. Türkiye’nin hemen hemen her köşesine giden Kosswig kuşlara ait kayıtlar oluşturmuş, örnekler toplamıştır. Kosswig’in başlattığı çabalar gerek yetiştirdiği öğrenciler, gerek kuş gözlemciliğinin yaygınlaşması ve kuş gözlem gruplarının kurulması ile kısmen başarıya ulaşmıştır. Günümüzde onlarca profesyonel ve amatör kuş gözlemcisi tarafından toplanan kayıtlar Kuş Bankası isimli veri tabanında toplanmakta ve bilgiler ilgilenen herkesin ulaşabileceği şekilde sunulmaktadır.

Kuş gözlemciliği doyumsuz bir görüntü ve ses deneyimi sunmakla kalmaz; aynı zamanda gözlemcileri kuşların korunması konusunda öneriler ve çözümler sunmaya teşvik etmesi nedeniyle de çok değerli bir aktivitedir. Son yıllarda Kuş gözlemciliği konusunda atılan önemli adımlara rağmen Önemli Kuş Alanları günümüzde ciddi tehdit altındadır. Sulak alanların tarım faaliyetleri için kurutulması, ikincil konut, plansız kentleşme ve Önemli Kuş Alanları’nın büyük bir kısmının herhangi bir

statüye ve koruma planına sahip olmaması kuşların yaşam alanlarının yok oluşuna neden olmakta; uzun vadede biyolojik çeşitliliğe kalıcı zararlar vermektedir.

Kuş gözlemciliği

GÖLLER BÖLGESİ KORUMA ALANLARI

MİLLİ PARKLAR

Milli Parklar sahip oldukları flora zenginliği, yaban hayatı çeşitliliği, açık havada dinlenme ve eğlenme imkanlarıyla bulundukları bölgeler için önemli rekreasyon alanlarıdır. Özellikle Göller Bölgesi'nde yer alan milli parklar kampçılık, yürüyüş, manzara seyretme ve dağcılık olanaklarıyla bölgeye önemli bir değer katmaktadır.

Göller Bölgesi'ndeki Milli Parklar

İsparta	Kızıldağ Milli Parkı, Kovada Gölü Milli Parkı
Afyon	Başkomutan Tarihi Milli Parkı
Konya	Beyşehir Gölü Milli Parkı

TABİAT PARKLARI

Tabiat Parkları bitki örtüsü ve yaban hayatı özelliğine sahip, manzara bütünlüğü içinde dinlenme ve eğlenmeye uygun tabiat parçalarıdır. Göller Bölgesi'nde de bitki örtüsü, manzara güzellikleri ve açık hava rekreasyon potansiyeli yönünden oldukça zengin birçok tabiat parkı bulunmaktadır.

Göller Bölgesi'ndeki Tabiat Parkları

İsparta	Yazılı Kanyon Tabiat Parkı, Gölcük Tabiat Parkı, Gelincik Dağı Tabiat Parkı
Afyon	Akdağ Tabiat Parkı, 26 Ağustos Tabiat Parkı

YABAN HAYATI KORUMA ve GELİŞTİRME SAHALARI

Yaban hayatı koruma sahaları; endemik türlerden nesilleri tehlike altında olan, gen kaynağı değeri korunması gereken türlerin yaşadığı, asgari yaşam alanı büyüklüğüne sahip ve biyolojik çeşitliliği yüksek alanlardır. Göller Bölgesi'nde koruma altına alınan başlıca türler su kuşları ve geyik/ alageyik olarak sayılabilir.

Göller Bölgesi'ndeki Yaban Hayatı Koruma ve Geliştirme Sahaları

Burdur	Burdur Gölü (Su Kuşları), Karataş Gölü (Su Kuşları),
Afyon	Karakuyu Gölü (Su Kuşları), Akdağ (Geyik)

TKB ÜYESİ BELEDİYELERİN SUNUMLARI

AFYON KARAHİSAR

Tarih boyunca yolların kesiştiği bir konumda bulunan Afyonkarahisar, Eskişehir, Kütühya ve kısmen Uşak illerini de kapsayan **Frig Vadisi'nde** bulunmaktadır. Afyonkarahisar'a kimliğini veren Frig Vadisi diğer belediyelerle ortak çalışmalar yürütüldüğü takdirde bölge turizmüne büyük katkılar sağlayacak potansiyele sahiptir. Ayrıca başta **Ömer Gecek Havzası, Gazlıgöl Havzası, Heybeli ve Sandıklı** olmak üzere Afyonkarahisar birçok termal turizm alanına da ev sahipliği yapmaktadır.

Doğal Değerler

Afyonkarahisar'ın doğal değerlerinin başında termal kaynakları gelmektedir. Frigler döneminde kaplıcalarından dolayı şifalı Frigya olarak anılan Afyon, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından termal alan ilan edilen önemli bölgelere sahiptir. Bu bölgelerin başında Ömer Gecek Havzası, Gazlıgöl Havzası, Heybeli ve Sandıklı gelmektedir.

Ayrıca Afyonkarahisar, Afyon Kalesi, Ömer Gecek Kaplıcaları, Cirit Kayalığı ve Sarıkız Kayalığı olmak üzere toplam 4 doğal sit alanına sahiptir. Bunlardan Afyon Kalesi ve Sarıkız kayalığı aynı zamanda arkeolojik sit alanı olarak tescil edilmiştir.

Ulu Cami / Afyonkarahisar

Kültürel Değerler

Afyonkarahisar anıt eserler, dinsel yapılar, tarihi ve arkeolojik sit alanları açısından oldukça zengindir. Kentte 242 tescilli sivil mimari örneği; biri kilise olmak üzere 51 tescilli dini yapı; 47 medrese, hamam vb. tescilli anıtsal yapı; 18 okul, istasyon binası vb. tescilli idari yapı; ikisi arkeolojik ve doğal olmak üzere toplam 23 arkeolojik sit alanı ve biri tarihi ve kentsel olmak üzere toplam 3 tarihi sit alanı bulunmaktadır.

Sorunlar

Doğal ve kültürel değerlerin korunmasında karşılaşılan temel sorunlar, yasal işlemlerde vatandaşların yeterli ve gerekli bilgiye sahip olmaması, Koruma Kurulu onayı alınırken karşılaşılan zorluklar ve projelerin hazırlanması sırasında ödenek sıkıntısı olarak özetlenebilir.

Başarılar

Mülkiyeti Vakıflar Genel Müdürlüğü'ne ait korunması gerekli kültür varlıklarından olan İmaret Cami'nin yanında bulunan Taş Medrese geleneksel el sanatlarının yaşatılması ve kültürel hizmetlerde kullanılmak üzere Belediye tarafından kiralanarak restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Restorasyon çalışmaları tamamlandığında Taş Medrese'de kültürel mirasa sahip çıkılacak ve el sanatlarının canlandırılacağı keşecilik, bakırcılık, hat kursları, ebru vb. kurslar düzenlenecektir.

Afyon Kentsel Sit Alanı 1994 yılında Konya Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kurulu tarafından tescil edilmiştir. Koruma amaçlı imar planının yapıldığı koruma bölgesi Türkiye'de bütüncül koruması yapılmış olan nadir örneklerdendir. Etaplar halinde ilerleyen bu koruma projesinde

ilk etapta tarihi Ulu Cami etrafında ve sit alanı içinde bulunan Camikebir ve Kale Mahalleleri'nde toplam 5 ev meydan düzenlemesi projesi için istimlak edilerek yıkım işlemi gerçekleştirilmiş; sıra 2. etap olan eski dokunun arastasını ticaret merkezi olarak hayata geçirme projesine gelmiştir.

Ayrıca tarihi semtleri gezmeye gelen vatandaşların Karahisar Kalesi'ne çıkışı esnasında araçlarını rahatça park edebilecekleri bir mekan oluşturulmuş ve Ulu Cami merkezli bir meydan tasarlanmıştır. Böylece bölgede yaşanacak ziyaretçi trafiğine çözüm bulunmaya çalışılmıştır.

Hedefler

Sit alanı içerisinde yer alan mahallelerde alt yapının (içme suyu hatları ve kanalizasyon borularının) yenilenmesi; tarihi dokuya uygun olarak sit alanının tamamında yol ve kaldırım düzenlemesi yapılması; Ot Pazarı, Kadınlar Pazarı, Kasaplar Çarşısı ve Bedesten etrafında geleneksel özelliklerini sürdüren çarşı bölgesinin koruma, sağlıklılaştırma ve kentsel tasarımı ile sit alanı içerisinde Cami Kebir, Yukarıpazar Caddesi, Tacahmet, Mevlevi Türbesi etrafında özgün sokak sağlıklılaştırma projeleri düzenlenmesi hedeflenmektedir.

BOLVADİN

Afyon'un merkez ilçesinden sonra en büyük ilçesi olan Bolvadin, **Antik Kral Yolu** üzerinde ve **Eber Gölü** kenarında kurulmuştur. Osmanlı egemenliği döneminde İstanbul-Bağdat ticaret yolu üzerindeki konumu dolayısıyla önem kazanan bölge, 19. yy'da demiryolu hattı ilçe dışından geçince eski önemini yitirmiştir. Büyük Taarruz sırasında önemli bir karargah merkezi olan Bolvadin, Cumhuriyet döneminde de merkez ilçe konumunu sürdürmüştür.

Doğal Değerler

İlçe doğal değerler konusunda oldukça zengindir. **Eber Gölü**, **Heybeli Kaplıcası**, **Horan Parkı** gezi ve dinlenme merkezleridir. İnsuyu Mağarası ise sunduğu saray görünümü ve içindeki irili ufaklı 9 göl ile hem yöre halkının hem de ziyaretçilerin dikkatini çekmektedir.

İlçeyi sınırlayan Sultandağları, Eber Dağları ve Paşadağları üzerinde çeşitli yaylalar vardır. Bu yaylalardan en önemlileri **Paşa Dağ** ve **Çoğu Yaylalarıdır**.

Kültürel Değerler

Bolvadin'in ilk yerleşim yeri Üçhöyükler mevkiindeki **Kayster Pedion** şehridir. Anadolu'nun en eski yerleşim yerlerinden biri olan ilçede Cilalı Taş Devri'ne

ait eserler bulunmuş; yöre Hitit, Frig, Lidya, Helenistik, Roma, Bizans, Selçuklu ve Osmanlı dönemlerini yaşamıştır.

Geç Roma ve Erken Bizans dönemine tarihlendirilen **Yedi Kaya Yapı Yerleşim Yeri** ve Minarelik Deresi'nde **Peri Bacaları** bulunmaktadır. Ayrıca ilçenin tek akarsuyu olan Akarçay'ın üzerinde **Altıgöz**, **Develi**, **Kırkgöz** ve **Sırt Köprüsü** gibi köprüler vardır.

Sorunlar

İlçede kültür mirasının korunmasına ilişkin sorunların başında eski eserlerin şehir merkezine yakın olması nedeniyle yeni yapılaşmanın tarihi dokuyu bozması ve sokak sağlıklılaştırmaları için gerekli çalışmaların düzenli yapılmaması gelmektedir.

Başarılar

Tarihi ve doğal değerlerin korunması için kent merkezine ait koruma amaçlı imar planları hazırlanmış; Koruma Kurulu tarafından 109 sivil mimarlık örneği, 16 cami, 4 türbe, 5 mezarlık, 9 çeşme, 2 hamam, 2 han, 2 okul, 1 kışla binası, 2 çınar ağacı, Kırık Minare ve Kırkgöz Köprüsü tescillenmiştir.

Hedefler

Binlerce yıl önce meydana gelen deprem sonucu faylardan fışkıran sıcak suyun oluşturduğu **Heybeli Kaplıcaları'nın** şifalı olduğu zamanla anlaşılmış ve

belediye bu değerin tanıtılması için gerekli çalışmalara başlamıştır.

Müze’de çeşitli dönemlere ait çok sayıda eser bulunmaktadır ve bunların teşhir ve tanzim projeleri hazırlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde de TKB’den ve ÇEKÜL’den alınacak desteklerle yeni projeler gerçekleştirilecektir.

DİNAR

Afyon ilinin küçük bir ilçesi olan Dinar, İç Anadolu, Ege ve Akdeniz bölgelerinin kesişiminde, tarihsel derinliğe sahip bir yerleşimdir. Bilinen tarihi M.Ö. 1200'lere kadar uzanan bölge tarihte Gelenia, Apameia Kibotos, Geyikler ve en son olarak da Dinar ismini almıştır. Türklerin fethine kadar sırasıyla Hitiler, Frigler, Persler, Hellenler, Roma ve Bizans egemenliğine girmiştir. Dinar ilçesi Hititler döneminin en büyük siyasi, askeri ve ticari yolu olarak kullanılan Kral Yolu'nun üzerinde yer almış; Frigler döneminde ise 300.000 nüfus ile Frigya'nın en büyük merkezi olmuştur. Türklerin fethiyle önce Selçuklu egemenliğine giren bölgeye; Selçukluların zayıflamasıyla birlikte Germiyanogulları hükmetmeye başlamıştır. Ayrıca Seleukoslar Kralı 3. Antikos'un Romalılar ile denizlerde yaptığı savaşları kaybetmesi üzerine M.Ö. 189 yılında meşhur **Apameia Antlaşması**'nın yapıldığı yer olarak da tarihi bir öneme sahiptir.

Doğal Değerler

Bölgenin başlıca doğal değerleri; Suçikan, Pınarbaşı, Bülüçalan Kaynağı, Yapağı Kaynağı, Beşpınar Kaynağı, Pınarlı Gölet, Yeşilçat Göleti, Eldere Kuş Cenneti, Çamlıköy Koruluğu olarak sıralanabilir. Bunlar arasında bölgeyle özdeşleşen

ve Büyük Menderes Nehri'nin çıkış yeri olan Suçikan ile dört mevsim binlerce kuşu ağırlayan Eldere Kuş Cenneti öne çıkmaktadır.

Kültürel Değerler

İlçede antik dönemde yapılmış bir kilise kalıntısı bulunmaktadır. 20-25 metre ölçülerindeki bu kilise Hristiyanlığın gizli olarak yayılmaya başladığı sıralarda şehir merkezinden uzakta bir dağ sırtında kurulmuştur. 500 metrekarelik bir alana kurulu olan kilisede **Merdivenli Su Kuyusu** ve sonunda odalar vardır. Ayrıca Kilisede ruhani lider olarak görev alan **Nikomedya**'nın konutu da kilise yakınındadır.

Bordo ve Münih Üniversitelerinden gelen bilim heyeti Kilise'nin rölöve çalışmasını tamamlamış ve **Mercimek Tepe** olarak adlandırılan tepede **Apameia Kibotos** şehrinin yerini tespit etmiştir. Fakat kazının giderlerinin bir Alman Vakfı tarafından üstlenilmesine rağmen süreç gerekli bakanlık izinlerinin alınamaması nedeniyle henüz başlatılamamıştır. Kazı tamamlandığında bölge inanç turizmi açısından önemli bir merkez haline gelecektir.

Dinar'ı özgün kılan bir diğer husus ise dünyada ilk müzik yarışmasının burada gerçekleşmesidir. **Kral Midas Efsanesi** ile **Apollon ve Marsyas** arasındaki

Un Fabrikası & Makine Müzesi / Dinar

mücadelenin Büyük Menderes'in doğuş yeri olan **Suçıkan**'da geçtiği varsayılmaktadır. Bu efsaneye referansla Dinar'da 3 yıldır uluslararası **Marsyas Kültür Sanat ve Müzik Festivali** düzenlenmekte; festival bünyesinde flüt yarışması, sempozyum, panel ve konserler yapılmakta; yurt içi ve yurt dışından yarışmacılar, jüri üyeleri ve bilim adamları ağırlandmaktadır.

Sorunlar

Dinar Belediyesi'nin kültürel mirası koruma konusunda karşılaştığı en büyük zorluklar maddi kaynak sıkıntısı ve Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan yeterli desteğin sağlanamamasıdır.

Başarılar

Arkeo-park yapılmak üzere büyük bir alan belediye tarafından kamulaştırılmış; yol güzergahı üzerinde bulunan bu

yerin duvarlarının onarımı için Afyonkarahisar Valiliği'nden fon alınmıştır. Ayrıca Suçıkan mevkiinde bulunan 4 katlı bir otel **Etnoğrafya Müzesi'ne** dönüştürülmüş, içerisinde 3000'e yakın eserin bulunduğu bu müze geçtiğimiz sene 3 aylık yaz mevsiminde **8000** kişi tarafından gezilmiştir. Etnoğrafya Müzesi Dinar ilçesinin hinterland konumu da düşünüldüğünde adeta bölge müzesi konumundadır.

Hedefler

Eski bir evin restorasyonu ile şu anda işlevini yitirmiş 100 yıllık bir **Un Fabrikası'nın Makine Müzesi'ne** dönüştürülmesi öncelikli hedefler arasındadır. Birinci proje belediyenin imkanları ile tamamlanacak; fakat ikinci proje için belediyenin hem mülkiyet hem de finansal sorunlara çözüm bulması gerekecektir. Ayrıca ilçe topraklarında hala gün yüzüne

çıkamamış olan **Antik Apameia Şehri**'ni ortaya çıkarmak da önümüzdeki dönemde gerçekleştirilecek projeler arasındadır.

BURDUR

Burdur tarihi ve kültürüyle ilgili son yıllarda yapılan atılımlar sayesinde sahip olduğu değerleri ortaya çıkarmış, TKB ile ortaklaşa çalışarak somut ve somut olmayan birçok değeri geri kazandırabilmiştir. Bu çalışmaların bir kısmı tamamlanmış, bir kısmıyla ilgili çalışmalar ise devam etmektedir. Bu yıl projelendirilen Burdurlu Sadrazam Derviş Mehmed Paşa Kütüphanesi ve Şehir Kulübü restorasyonu ise TKB tarafından süreklilik ödülüne layık görülmüştür.

Doğal Değerler

Burdur ili sahip olduğu doğal değerler açısından büyük bir çeşitlilik arz etmektedir. Burdur'un farklı tipteki doğal değerleri Burdur Gölü (sit alanı), Yarışlı Gölü, İnsuyu Mağarası (sit alanı), Salda Gölü, Karacaören Gölü, Aziziye ve Eşeler Yaylaları ile Tınaztepe Kayak Merkezi olarak sıralanabilir.

Kültürel Değerler

Burdur ili binlerce yıllık tarihsel gelişimi içinde çeşitli uygarlıklara tanıklık etmiş; Pisidya'dan Hellenistik döneme, Roma'dan Bizans'a, Selçuklu ve Beylikler döneminden Osmanlılara kadar birçok tarihi ve kültürel yapıya ev sahipliği yapmıştır. Bu yapılar içerisinde kütüphaneler,

Kremna Antik Kenti / Burdur

camiler, hamamlar, çeşmeler, bey konakları ve sivil mimarlık eserleri bulunmaktadır. Bu yapıların toplam sayısı tespit edilebildiği kadarıyla 202' dir.

İlin kültürel varlıklarının başında; Kentsel Ticari Sit Alanı, Ulu Cami, Taş Oda, Baki Bey Konağı, Çelikbaş (M. Akif) Evi, Hocabali Hamamı, Sadrazam Derviş Mehmed Paşa Kütüphanesi, Kavaklı Rum Kilisesi, Piribaşlar Evi, Susuz ve İncir Han, Sagalassos, Kibyra, Kremna, Hacılar, Kuruçay ve Balbura gelmektedir. Yörenin, halk müziği ve ezgileri, türküleri, yöresel ev yemekleri, ibecik ve alaca dokumaları ise somut olmayan kültürel miras değerlerindendir.

Bu varlıklar içinde **Hacılar Höyüğü**, **Kibyra Antik Kenti** ve **Sagalassos** taşıdığı özgün ve eşsiz değerlerle diğerlerinden ayrılmaktadır. 12 tabakadan oluşan **Hacılar Höyüğü'ndeki** en eski buluntular **M.Ö. 6.000'e**

tarihlenmektedir. **Kibyra Antik Kenti'nde** gün ışığına çıkarılan, hem büyüklüğü hem de renkli mermerlere çizilmiş olması bakımından, dünyada eşi benzeri olmayan **Medusa Başı** büyük ilgi görmektedir. Antik Yunan'da Pisidya'nın başenti olan **Sagalassos Antik Kenti** ise dünyanın **en yüksek rakımlı, 9000 kişilik tiyatrosu** ve kendine has **kaya mezarlarıyla** özgün bir yapı sergilemektedir.

Sorunlar

Mevzuatla ilgili sorunlar, yerel planlama sorunları ve koruma kararlarının uygulamasında yaşanan sorunlar karşılaşılan temel zorluklardır.

Başarılar

Doğal ve kültürel mirasın korunması konusunda son dönemde önemli birçok adım atılmıştır. İnsuyu içme suyu havzasının korunması için havza

mutlak koruma alanı olarak belirlenmiş ve inşaat yasağı getirilmiştir. Kentsel Sit Alanı ilan edilen 133.000 m² lik alandaki 122 adet tescilli yapı koruma altına alınmış, 81 yapının dış cephesi korunarak kente kazandırılmış, 87 yapı sokak sağlıklılaştırması ile koruma altına alınmıştır. **Piribaşlar Evi** restorasyonu tamamlanmış, **Sadrizam Derviş Mehmed Paşa Kütüphanesi, Eski Şehir Kulübü** onarım altına alınmış, tarihi **Saat Kulesi** onarılmış, 7 çeşme ve bir köprü yaptırılmıştır. Bunlar arasından Piribaşlar Evi bir kültür ve sanat merkezi olarak hizmet açılmış, Burdur'a ait yerel giysi, alaca dokumaları ve sipsi gibi yerel müzik aletlerinin sergilendiği bir mekana dönüştürülmüştür. Sadrizam Derviş Paşa Kütüphanesi ise asıl işlevine uygun olarak, Burdur'la ilgili eski Osmanlıca eserlerin de yer aldığı bir kütüphane olarak kullanılacaktır.

Hacılar Höyüğü'ndeki kazılara verilen lojistik ve hizmet desteği; yine Hacılar Höyüğü'nden çıkan seramiklerin benzerlerinin üretildiği seramik atölyesi; kadınlara yönelik alaca dokumaları kursları; bakır, sipsi, çarık, seramik ve ahşap oymacılığı ustalarının ürünlerinin satın alınması yoluyla desteklenmesi kültürel mirasın yaşatılması konusunda atılan diğer önemli adımlardandır.

Hedefler

Önümüzdeki dönemde Hacılar, Sagalassos ve Kibyra Antik Kenti tanıtım panolarının anayol

güzergahı üzerine yerleştirilmesi; Burdur'a özgü yemekler, yöre giysileri ve çocuk oyunlarının kitap halinde bastırılması; yöre müziklerinden bir CD çıkartılması ve satın alınan değirmen alanında Değirmen Müzesi yapılması planlanmaktadır.

GÖLHİSAR

Göhlisar, Batı Toroslar'ın eteklerinde kurulmuş, Burdur'a 106 km, Denizli'ye 90 km, Antalya'ya 130 km Fethiye'ye 110 km mesafede bir ilçedir. İlçede Dalaman Çayı'nın suladığı geniş bir ova bulunmaktadır.

Doğal Değerler

En önemli doğal alanları doğal göl olarak Göhlisar Gölü, baraj gölü olarak da Yapraklı Barajı ve bazı yıllarda suları çekilen Horzum yayla yerindeki Kocayayla gölüdür.

Kültürel Değerler

Göhlisar sınırları içinde yer alan **Kibyra Antik Kenti** ulusal ve uluslararası düzeyde öneme ve tanınırlığa sahip önemli bir antik merkezdir. Antik dönemde Kibyra 4 farklı kültür bölgesinin kesişme noktasında ve bugün olduğu gibi doğuyu batıya, güneyi kuzeye bağlayan ticaret yollarının kavşağında konumlanmaktaydı. Oldukça geniş bir alana yayılan ve Kibyra'nın öneminden dolayı **Kibyratıs** olarak adlandırılan bölgenin de ana kentiydi. Göhlisar'ın kurulduğu ova düzlüğünde ve bu ovaya hakim konumda Kibyra'nın yer aldığı üç tepe üzerinde, **M.Ö. 5000** yılından başlayarak **M.S. 1000'e** kadar yaklaşık **6000 yıllık** bir geçmiş yaşamı belgeleyen arkeolojik yerleşimler mevcuttur.

Kibyra bugün izlenebilen

Kibyra Antik Kenti / Göhlisar

kalıntılarıyla bu sürecin son 1300 yılını belgeleyen büyük bir metropoldür. 1. derece arkeolojik sit alanı 405 hektarlık bir alanı kaplamaktadır ki kentin kalıntıları 1. derece sit alanı dışında da kısmen devam etmektedir.

Kibyra Antik Kenti **Stadyum, Agora, Tiyatro, Hamam, Müzik Evi** ve **Tapınak** yapılarından oluşmaktadır ve bu yapılar oldukça sağlam durumda günümüze ulaşmıştır.

Stadyum yapısı 195 metre uzunluğu ve **10.000** kişilik izleyici kapasitesiyle Anadolu'nun en büyük ve en iyi korunmuş stadyumları arasındadır. Geçmişte görkemli **sportif yarışmalara** ve **Gladyatör dövüşlerine** ev sahipliği yapan Stadyum, bugün dahi sportif ve sanatsal faaliyetlere ev sahipliği yapabilecek bir sağlamlıkta geçmiş ihtişamını korumaktadır.

Meclis binası ise **3600** kişilik seyir alanı ile birlikte - orijinal durumunda - üstünün bir çatı ile kapalı olmasıyla ülkemizdeki en büyük üzeri çatılı antik yapıdır.

Meclis binası bu önemli nitelikleri yanında sadece Anadolu değil tüm antik coğrafyalarda bugüne dek eşine rastlanmayan eşsiz buluntulardan birine de ev sahipliği yapmaktadır. Yapının Orkestra bölümünün zemininde kırmızı, yeşil, mavi, gri ve beyaz üzerine mavi damarlı mermer plakalardan yapılmış bir **Medusa** (Antik Dönem'de gözlerine bakarı taş çevirdiğine inanılan mitolojik figür) resmi açığa çıkarılmıştır. Antik dünyada sıkça tekrarlanan bir motif olan Medusa betimlemesinin ilk kez Kibyra'da **ince ve renkli mermer plakalardan yapılmış bir örneğine rastlanmıştır**. Kibyra Medusası kanatlı başlığı, dalgalı saçları ve boynuna dolanmış yılanları ile oldukça etkileyicidir. Meclis binası yapısının bir diğer eşsiz niteliği de yapının ön alanındaki 560 metre kare boyutlarındaki **mozaik döşemedir**. Söz konusu mozaik döşeme Anadolu'da şu ana kadar yerinde sergilenen ve sağlam durumdaki en büyük mozaik döşemedir.

EĞİRDİR

Eğirdir ilçesi tarih boyunca elverişli doğasından dolayı önemli bir yerleşim yeri olmuş, antik dönem medeniyetlerin yanı sıra Hamitoğulları Beyliği'nden Selçuklulara birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. İlçe sınırlarında bulunan **Eğirdir Gölü** hem doğal güzelliği hem de kaynaktan beslenen içme suyu rezervi olması dolayısıyla bölgenin özgün değerlerindendir. Ayrıca Eğirdir Gölü'nün yanından geçen ve günde 6000 ile 16000 arasında değişen araç sayısı da bölgeyi çekim merkezi yapmak açısından önemli bir fırsat sunmaktadır.

Doğal Değerler

Eğirdir'in sahip olduğu doğal zenginliklerin başında III. Derece doğal sit alanı olan Yeşilada Mahallesi ile I. Derece doğal sit alanı olan Canada gelmektedir. Altinkum Plajı, Bedre Koyu, Kovada Milli Parkı, Yazılı Kanyon ve Davraz Kayak Merkezi bölgeyi Isparta'nın diğer ilçeleri arasında bir cazibe merkezi kılmaktadır. Ayrıca Yazla, Cami ve Yeşilada Mahallelerindeki anıt ağaçlar ilçede bulunan diğer doğal değerlere örnek verilebilir.

Kültürel Değerler

İlçede bulunan kültürel varlıkların büyük bir kısmı Selçuklu ve Osmanlı dönemine aittir. Ayrıca bölgede antik dönem Pisidiya

Aya Stefanos Kilisesi / Eğirdir

medeniyetine ait izlere de rastlamak mümkündür.

Prostama Antik kenti Pisidiya şehirlerinden bir tanesidir. Eğirdir Sivrisi'nin arkasında Camili Yayla üzerindedir. Şehrin kesin yeri L.Robert tarafından, Bedre Köyü'nün yukarısındaki Yazılıkaya'da bulunan bir sınır yazıtı ile tespit edilmiştir. Antik kentte sınır duvarları ve bazı bina temelleri vardır. Şehrin Akropolisi 200 metre yükseklikte kurulmuştur. Bizans devrine ait kalıntı bulunmamıştır.

Bir Roma kolonisi olan Parlais Kenti'nin kuruluş tarihine dair bir bilgi yoktur. Kent bugünkü Barla'dadır ve görünürde herhangi bir kalıntısı yoktur. Parlais, M.Ö. 1. yüzyıldan itibaren sikke basmıştır. M. Ö. 25. Yılında Galatya Eyaleti'ne dahil edilmiştir.

Bizans döneminde yapılmış olan Eğirdir Kalesi; Selçuklu döneminde inşa edilmiş olan II. Gıyaseddin Keyhüsrev Kervansarayı, Esmâ Sultan

(Dündarbey) Hamamı, Ulu (Hızırbey) Cami ve Minaresi ile Taş Dündarbey Medresesi Eğirdir'de geçmişin izlerinin sürülebileceği önemli eserler arasındadır. Aya Stefanos ve Aya Georgios Kiliseleri Osmanlı döneminde inşa edilmiş iki kilise olarak günümüze kalmıştır. Enise Hanım, Hoyraz ve Yılanlıoğlu Şeyh Ali Ağa Çeşmeleri; Dedeki (Kale); Yukarı; Şeyh Mehmet Çelebi ve Kızılkütüp (Yeşilada) Camileri ve Baba Sultan, Eflatun Dede, Şeyh Mehmet Çelebi, Seyfullah Dede, Devran Dede, Şeyh Muslihiddin ve İnci Ağa Mescitleri bölgede ayakta kalmayı başarmış diğer eserlerdir.

Bunların yanında 43 adet sivil mimarlık örneği de ilçenin tarihi karakterini zenginleştirici bir rol oynamaktadır.

Eğirdir'i özgün kılan bir diğer unsur ise içerisinde Dağ Komando Okulu Eğitim Merkezi olan tek ilçe olmasıdır. Eğitim Okulu'ndaki tümgeneral, 55'e

yakın albay ve yarbay ve 800'e yakın askeri personel ilçenin binlerce kişi tarafından ziyaret edilmesini sağlamaktadır. Ayrıca 1926 yılında Talimghah olarak başlayan Eğitim Okulu, 80 yıldan uzun süredir aynı işlevi taşıması sebebiyle kendi içinde bir tarihi zenginlik barındırmaktadır.

Sorunlar

Tescilli olan yapıların mülkiyet meselelerinden ve maddi yetersizliklerinden dolayı gerekli restorasyon çalışmaları yapılamamakta; bu sebeple binalar yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadır. Ayrıca sit alanlarındaki uygulanan kanun ve yönetmeliklerden dolayı imar uygulamalarında problemler ortaya çıkmaktadır.

Başarılar

Eğirdir'deki kültürel ve doğal mirası korumak için birçok proje gerçekleştirilmiştir. Öncelikle **Yeşilada** Mahallesi III. Derece ve **Canada I. Derece** doğal sit alanı olduğu için **Koruma Amaçlı İmar Planları** hazırlanmış; **Eğirdir Kalesi** ve **Esmâ Sultan (Dündarbey) Hamamı**'nın rölöve, restitüsyon ve restorasyon projeleri hazırlanmış ve Hızırbey Camisi'nin restorasyonu tamamlanmıştır.

Ayrıca Eğirdir'de **Harika Çocuk** adıyla yürütülen ve 400'e yakın ilköğretim ve lise çağındaki çocuğun bölgenin

sahip olduğu arkeolojik ve tarihi değerler konusunda eğitiminin gerçekleştirildiği proje ile tarih bilincinin gelecek nesillere aktarılması konusunda başarı elde edilmiştir.

YALVAÇ

Tarihi 5000 yıl öncesine dayanan Yalvaç ilçesi doğal ve tarihi değerlerin birleştiği zengin bir mirasa sahiptir. TKB'nin kuruluşundan itibaren kültürel mirasa sahip çıkma bilinci ile bu değerleri ortaya çıkarmak için çalışan Yalvaç Belediyesi emeklerinin karşılığını almış, sahip olduğu değerleri ulusal ve uluslararası düzeyde tanınırlığa kavuşturmuştur.

Doğal Değerler

Çınaraltı Meydanı ve meydanadaki **8 asırlık çınar ağacı**; kamp, su sporları, plaj ve karavan kamp alanlarını içinde barındıran **Hoyran Gölü**; **Ayini Mağarası** ve **Yarıkkaya Mağarası**; dağcılık ve yürüyüş parkurlarının bulunduğu **Sultan Dağları** ve **orman alanları** Yalvaç'ın başlıca doğal değerleri olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kültürel Değerler

Kentte bulunan arkeolojik varlıklar, fil ve gergedan fosillerinin bulunduğu **Fosil Yatakları**, 20'ye yakın **Höyük**, **Kaya Mezarları**, Tanrı Men adına tarihte kentleşmiş tek merkez olan **Men Kutsal Alanı** ve **Pisidya Antiokheia Antik Kenti**'dir. Antiokheia Antik Kent'inde bulunan **St. Paul Kilisesi** Hristiyanlık dininin Anadolu'da ilk vaazının verildiği yer olması dolayısıyla bir **inanç**

Men Tapınağı / Yalvaç

turizmi merkezidir.

Bölgenin tarihi varlıkları ise aslı Topkapı sarayı müzesinde olan **Yalvaç Bey Minyatürü**; Selçuklu döneminden kalma **Devlethan Camisi**, **Eski Yalvaç Evleri**, **Tıraşzade Konağı**, **Mustafa Bilgin Sanat Evi**, **Osmanlı Hamamı**, **Bedestenler**, Osmanlı döneminde ilk özel okul olarak açılan **Eski Ortaokul** ile **Eski Deri Fabrikası** ve **Deri Sanayi Açık hava Müzesi** olarak sıralanabilir.

Dericilik, keçecilik, sıcak demircilik, saraçlık gibi **Geleneksel El Sanatları**; **Geleneksel Mahalle Taş Fırınları**; keşkek, hamursuz, güllaç, su böreği, manda kaymağı gibi **Geleneksel Yalvaç Yemekleri** ve Yoğurt Pazarı, Buğday Pazarı, Sebze Pazarı gibi **Yalvaç Pazarları** bölgenin somut olmayan kültür mirasları

arasındadır.

Sorunlar

Koruma konusunda en önemli sorun maddi kaynak sorunudur. Belediyeler, devlete vergi olarak ödedikleri ve koruma çalışmalarında kullanmak üzere oluşturulan fondan ödedikleri paranın onda birini dahi alamamaktadır. Bunun ardından gelen sıkıntı ise koruma çalışmalarını hayata geçirecek ve projelendirecek nitelikli uzman personel sıkıntısıdır. Bir diğer sorun da halkın koruma çalışmalarına destek vermemesidir.

Başarılar

2002 yılında TKB, ÇEKÜL, Mimarlar Odası ve akademik personelin de içinde bulunduğu

bir ekip tarafından hazırlanan Yalvaç Kültürel ve Doğal Değerlerin Korunması, Geliştirilmesi ve Turizmin Çeşitlendirilmesi Projesi kentte önemli bir bilinç gelişimine yol açmıştır. Proje kapsamında kimlikli bir kent olarak tarih ve kültürüne sahip çıkılması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda birçok çalışma yürütülmüştür. Bunlardan belli başlıları Tıraşzade Konağı restorasyonu, Yalvaç Anlatan Meydanı, sokak sağlıklılaştırma çalışmaları kapsamında yaklaşık 200 evin dış cephe sıvasının yapılması ve boyanması, Devlethan Camisi restorasyonu, Çınaraltı düzenlemesi ve Mustafa Bilgin Kadınlar Sanat Evi restorasyonudur.

Hedefler

Yalvaç'ta koruma bilincinin ortaya çıkması Tarihi Kentler Birliği'nin kurulduğu 2000'li yıllara dayanır. İlk zamanlarda tek yapı boyutunda bir koruma anlayışı söz konusu iken, Tarihi Kentler Birliği ile yürütülen çalışmalar bir bilinç gelişimi ortaya çıkararak giderek sokak, mahalle ve kent boyutunda bir koruma anlayışına geçilmesini sağlamıştır. Örneğin kültür evi olarak restore edilen Tıraşzade Konağı belli bir süre ihtiyaca cevap vermiştir ancak bugün geline aşamada tarihi mahallerden biri olan Kaş Mahallesi'nde bir yapı adası kamulaştırılarak burada bulunan beş ev restore edilerek bir

kent müzesi oluşturulması için çalışmalar yürütülmektedir.

Çalışmaları başlayan bir diğer proje çerçevesinde Kaş Mahallesi'nde içinde Osmanlı hamamı, mescidi, sokak çeşmesi de olan üç sokak toplam 70 evden oluşan bir alanda restorasyon çalışmalarına başlanmıştır. Uygulamayla tek bir ev restore edilerek müze yapmak yerine içinde yaşayan halkla birlikte, komşuluk ilişkileriyle, gelenek ve görenekleriyle günümüze uzanan ve yaşayan bir mahalle yaratılması planlanmaktadır.

Önümüzdeki dönemdeki çalışmalarla halka öncülük edecek, koruma konusunda teşvik edecek örnek projeler ortaya konulacaktır. Bunlardan biri, restore edilen eski bir Yalvaç evinin geleneksel Yalvaç yemeklerinin sunulduğu bir restoran haline getirilmesidir. Bir diğer proje de yine eski bir evin restore edilerek pansiyon olarak düzenlenip, işletmeye açılarak mahalle halkının ev pansiyonculuğuna özendirilmesidir. Yine restorasyonu tamamlanan üçüncü bir eski ev ise geleneksel el sanatlarından keçeciliğin yaşaması için Metin Sözen Keçe Evi olarak hizmete açılacaktır.

AKŞEHİR

Akşehir kültürel değerleri açısından olduğu kadar doğal değerleri bakımından da zengin kaynaklara sahiptir. Kentin tabiat ve iklim bakımından kendine has özellikleri vardır. Sultandağı eteklerinde kurulu olan ilçede görülmesi gereken doğal değerler de çeşitlilik kazanmıştır. İlçenin ismiyle özdeşleşen Nasreddin Hoca ise yörenin en önemli somut olmayan kültürel mirasıdır.

Doğal Değerler

Akşehir'in doğal değerlerinin başında **Akşehir Gölü** gelmektedir. Sığ bir göl olan Akşehir Gölü'nün denizden yüksekliği 958 m'dir. Ekolojik olarak bol gıdalı bir göl olan Akşehir'de sazan, turna gibi ticari önemi olan balıkların yanı sıra beş balık türü daha bulunmaktadır. Gölün ornitolojik önemi büyüktür. Gölü çevreleyen sazlıklarda beslenen ve konaklayan kuş türlerine rastlanır.

Atakent, Cankurtaran, Çakıllar, Çamlı, Çimendere, Değirmenköy, Engilli, Ilıcak, Kuruçay, Saray, Ulupınar, Savaş, Yaylabeleden ve Yeniköy Yaylalarında ise yaylacılık kültürü devam etmektedir. Ayrıca bu yaylalar Mevlana Kalkınma Ajansı'nın "Akşehir Organik Tarım, Yaylacılık ve Kırsal Turizm Potansiyeli Fizibilitesi" raporunda da potansiyel

yayla turizmi alanları olarak belirtilmiştir.

İlçenin önemli bir doğal değeri ise yöre halkı için bir rekreasyon alanı olan orman ve mesire alanlarıdır. **Hıdırlık Tepesi, Kent Ormanı** ve **Gelincik Ana Tepesi** tırmanış, yürüyüş, kamp ve yamaç paraşütü gibi etkinliklere uygun bölgelerdir.

Kültürel Değerler

Yaklaşık 48 hektar büyüklüğünde bir kentsel sit alanı barındıran Akşehir'de tescil edilmiş 114 eser bulunmaktadır. Bu eserlerin 3 tanesi cami, 10 tanesi mescit, 9 tanesi türbe ve 1 tanesi kilisedir. Halen kamu tarafından kullanılan hizmet binaları, istasyon binası, Nasredin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi, Batı Cephesi Karargah Müzesi, Gazi Mustafa Kemal İlköğretim Okulu ve Cumhuriyet İlköğretim Okulu tescillenmiş eserlerin diğer örneklerindendir. Bunun dışında 70 adet sivil mimarlık örneği bulunan Akşehir'de, 4 tescilli hamamın 2 tanesi hizmete devam etmekte, 1 tanesi kısmen yıkılmış, 1 tanesinin ise projelendirme ve restorasyon çalışmaları devam etmektedir.

Kültür varlıkları dönem olarak sınıflandırıldığında 3 tanesinin Roma dönemi, 12 tanesinin Selçuklu, 23 tanesinin Osmanlı, 2 tanesinin Cumhuriyet ve 70 adet konutun son Osmanlı ve Cumhuriyetin ilk dönemine ait olduğunu görülmektedir.

Nasrettin Hoca Arkeoloji ve Etnografya Müzesi / Akşehir

Sorunlar

Toplumun kültürel miras bilincinin yeteri kadar gelişmemiş olması, kamu kurumlarında çalışan nitelikli personel eksikliği, tescilli yapılar için ayrılan bütçenin yetersiz olması, koruma bölge kurullarında karşılaşılan sorunlar ve zorluklar, mülkiyet sorunları, tescilli konut sahiplerinin ekonomik durumlarının kötü olması, kurumlar arası işbirliği eksikliği, kentsel sit alanlarındaki nüfusun sürekli azalması ve terk edilmiş görüntü, ev sahipleri ve kiracılar tarafından yapılan bilinçsiz müdahaleler, proje maliyetlerinin yüksek oluşu ve restore edilen yapıların uygun işlevde kullanılamaması kültürel mirasın yaşatılmasında karşılaşılan önemli zorluklardır.

Başarılar

Doğal ve kültürel mirasın korunması konusunda Akşehir'de eşzamanlı olarak birçok çalışma yürütülmektedir.

Mevlana Kalkınma Ajansı tarafından “**Akşehir’de İpek Halı Dokuma Kültürünün Sürdürülebilirliğini Destekleme Projesi**” ve “**Akşehir’in Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanterinin Çıkarılması**” projeleri desteklenmiştir. Somut olmayan kültürel miras (**Nasreddin Hoca ve fıkraları**) yerel ve evrensel alanda seminer, konferans, basılı yayın ve şenliklerle tanıtılmış; **Nasreddin Hoca ve Etnografya Müzesi** açılmıştır. Vakıflar Genel Müdürlüğü tarafından Ulu Cami, Seydi Mahmut Hayrani Türbesi, Ferruşah Mescidi, Kileci Mescidi, Hacı Hamza Mescidi, Kızılca Mescidi, Gündük Minare Mescidi, Küçük Ayasofya Mescidi’nin restorasyonu tamamlanmıştır. **Taş Medrese** müze olarak kullanıma açılmış, **Ulu Cami Caddesi ve Hamamcı Hafız sokaklarında** sokak sağlıklaştırma projeleri gerçekleştirilmiştir. Ayrıca **Takassızlar Evi** ve **tescilli kilisenin** projeleri de tamamlanmıştır.

Hedefler

Tarihi değerleri koruyarak bölgenin ekonomik gelişimine katkıda bulunmak amacıyla önümüzdeki dönemde gerçekleştirilmesi planlanan hedefler arasında konu ile ilgili teknik uzman personelin istihdamı; Akşehir Belediye Başkanlığı tarafından düzenlenen ve dere kenarı boyunca devam eden “Turizm Vadisi”nin bitirilmesi; korumaya yönelik kültürel eğitim ve seminerlerin yaygınlaştırılması; sivil mimarlık örneklerine işlevsellik kazandırılması, tamamlanmış sokak sağlıklaştırma projelerinin hayata geçirilmesi, “3 yılda 300 eser” Hibe Programı kapsamında Tabakhamam Sokak ve Dere Kenarı Sokak Sağlıklaştırması” için Tarihi Kentler Birliği’nden yardım sağlanması bulunmaktadır.

BEYŞEHİR

M.Ö. 7000 yıllarına dayanan geçmişiyle önemli bir tarih ve kültür merkezi olan Beyşehir, Hititlerin, Anadolu Selçuklu Devleti'nin, Eşrefoğlu Beyliği'nin ve Osmanlı Devleti'nin mirasına ev sahipliği yapmaktadır. Hititler döneminden kalan Güneş Anıtı ve Eflatun Pınar Anıtı ziyaretçilerin dikkatini çeken önemli mekanlardandır. Anadolu Selçuklu Devleti'nin yazın başkent olarak kullandığı Beyşehir'de Kubad Abad Sarayı bugün Selçuklular Devleti'nin ayakta kalan en önemli eserlerindedir. Son dönemde restorasyonuna başlanan Kubad Abad Sarayı'nın yer aldığı coğrafyayı Alaaddin Keykubat: "Cennet ya buradadır ya da buranın altındadır" şeklinde tarif etmiştir.

Doğal Değerler

Beyşehir'in en önemli doğal değeri Göller Bölgesi'nin de en büyük göllerinden olan Beyşehir Gölü ve gölde yer alan adalardır. Beyşehir Gölü üzerinde 33 tane irili ufaklı ada vardır. Gölde su seviyesine göre ada sayısı da değişmektedir. Beyşehir Gölü'ndeki başlıca göl adaları Mana Adası, Hacı Akif Adası, İğneli Ada, Orta Ada, Kes Adaları, Aygır Adası, Kızılada, Çeçen Adası, Gölkaşı Adası, Eşek Adası, Akburun Adası, Kirse Adası, Kızkalesi, Höyük Adası, Mindıras Adası ve Kül

Kubad Abad İki Başlı Kartal / Beyşehir

Adası'dır. Bu adalara ek olarak Taşlı Ada, Kum Adası, Geyik Adası, Keltaş Adası, Yılan Adası, Kuşkondu Adası, Yapraklı Ada, Camız Adası ve Afrika Adalarını da saymak mümkündür.

Kültürel Varlıklar

İlçe onlarca höyüğe ev sahipliği yapmaktadır. M.Ö 5700 - M.Ö 5300 arasına tarihlenen Er Baba Höyüğü kalıntıları, bu kalıntılar arasında en önemlilerdendir. Bunun dışında Akburun, Yılan, Örentepe, Kuşluca, Eflatunpınar, Liz, Burun, Kaşaklı ve Gündoğdu höyükleri araştırılmayı beklemektedir.

Güneş Anıtı ve Fasıllar Kaya Anıtı ise Hititler döneminden kalma iki eser olarak bölgeyi zenginleştirmektedir.

Eşrefoğlu Beyliği döneminden kalan **Eşrefoğlu Cami**, ahşabın, çininin ve taşın birlikte kullanıldığı, çilehanesi, karlığı ve buna benzer birçok kendine özgü özelliği ile dünya üzerindeki en önemli sanat tarihi eserlerinden birisidir.

Beyşehir Kalesi'nden günümüze yalnızca İçerişehir Mahallesi'nde bulunan kale kapısı kalmıştır. Bu sebeple Beyşehir Kalesi'nin kesme taştan yapıldığı sanılmaktadır. Kale kapısının üzerindeki kitabeden bu kaleyi Gıyaseddin ve Keykavusoğlu Mesut zamanında Emir Eşrefoğlu Seyfeddin Süleyman'ın 1288 yılında yaptırdığı öğrenilmektedir. Ayrıca kalede Sultan I.Ahmet tarafından 1615'te ve Sultan IV. Murat zamanında 1633 yılında onarıldığını gösteren kitabeler bulunmaktadır.

Sorunlar

Koruma projeleri ve restorasyon çalışmalarının maddi külfetinin fazla olması; dışarıdan sağlanan maddi desteklerin yeterli olmaması ve ağır bürokratik işlemler doğal ve kültürel mirasın korunmasında karşılaşılan en önemli problemlerdir.

Başarılar

2011 yılı Haziran ayında

UNESCO Geçici Listesine

dahil edilen Eşrefoğlu

Camisi'nin çevresindeki sokak

sağlıklaştırma projesi 86

konutta tamamlanmış olup

koruma kuruluna sunulmuştur.

Sokak sağlıklaştırma projesi

tamamlandığında UNESCO'nun

kesin listesine dahil olarak

Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu

Bölgesi'nden UNESCO'ya dahil

olmuş ilk sanat eseri olarak ön

plana çıkacaktır.

İçerişehir Mahallesi'nde

bulunan **Beyşehir Kalesi'nden**

günümüze kalan **kale kapısının**

ise rölöve ve restitüsyon projesi

tamamlanmıştır.

Ayrıca Hitit döneminden kalan

Güneş Anıtı'nın restorasyon

ve saha düzenleme çalışması

tamamlanmış, çevresindeki

evlerin kamulaştırılmasıyla ilgili

yeterli ödenek temin edilmiş

durumdadır. Ayrıca Fasıllar

Köyü'nde bulunan ve halk

tarafından **Kurt Beşiği Anıtı**

olarak anılan **Fasıllar Kaya**

Anıtı'nın ayağa kaldırılması ve

çevre düzenlemesi çalışmalarına

da başlanmıştır.

tarafından bir konferansta veya

sempozyumda ifade edilmemiş

olan bu bilgi kamuoyuna

duyurulduğunda Beyşehir'in de

Yalvaç ve Dinar'a ek olarak bir

inanç turizmi merkezi olarak

ortaya çıkması beklenmektedir.

Konya'ya 85 km uzaklıkta,

Antalya'ya 170 km uzaklıkta

bulunan Beyşehir'in, **Konya-**

Beyşehir yolunun 2013 yılında

tamamlanması ile kuzey güney

aksında önemli bir bağlantı

noktası olarak ortaya çıkması,

tarihteki "yolların kesiştiği yer"

özelliğini geri kazanması ve

gezinlerin uğrak mekanı haline

gelmesi beklenmektedir.

Hedefler

Barnabas İncili'nde Hazreti

İsa'nın havarilerinden birisini

Hazreti Meryem'e rehber olarak

verip, **Karalis** (Beyşehir'in eski

adı) şehrine gönderdiği ve Hz.

Meryem'in Karalis'te vefatından

sonra havarinin buraya yerleştiği

yazılmaktadır. Henüz tarihçiler

TKB' ye ÜYE OLACAK BELEDİYELERİN SUNUMLARI

SENİRKENT

Senirkent Kapıdağı'nın kuzey yamacına kurulmuş, **Yörük-Türkmen** kültürüyle harmanlanmış insanların yakın geçmişte yerleştikleri bir kenttir. Eğirdir Gölü'nün kuzeyinde kurulmuş olmasına rağmen gölden yeterince faydalanamamaktadır. Bir **tarım kenti** özeliği gösteren Senirkent aynı zamanda insanların **yüksek eğitim düzeyi** ile de diğer ilçelerden ayrılmaktadır. Kısa zamanda sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri gün yüzüne çıkarmayı hedefleyen Senirkent, önümüzdeki dönemde TKB'ye de üyelik için başvurusunu tamamlamayı planlamaktadır.

KEÇİBORLU

Keçiborlu ile ilgili tarih öncesi ve tarih çağlarına ait bilgi ve belgeler bugüne kadar tam anlamıyla araştırılarak aydınlığa kavuşturulmuş olmasa da kazılarda elde edilen bir takım para ve heykelcikler Keçiborlu'nun **eski bir yerleşim yeri** olduğunu göstermektedir. Hitit, İyon, Lidya, Pers, Hellen ve Doğu Roma devirlerinde **Eudoxipolis** ismi ile anılmış olan Keçiborlu'nun Gümüşgün Köyü'nde 1911 Yılında Prof. H. Louis'in ve 1944 yılında Türk Tarih Kurumu'nun kurduğu bir bilim heyeti tarafından kazı çalışmaları yapılmış ve **Mezolitik Çağ'a** ait mikrolit denilen çakmak taşlarına rastlanılmıştır.

Günümüzde 16 yerleşim merkezinden oluşan Keçiborlu ilçesi TKB'ye üye olmak için başvurusunu önümüzdeki dönemde tamamlamayı planlamaktadır. İlçede bulunan **1910 yapımı İstasyon Binalarının** Kent Müzesi olarak kullanılması için çaba harcayan belediye hukuksal sorunların yanı sıra finansal sorunlarla da karşı karşıya bulunmaktadır. Projenin başarıya ulaşması durumunda Keçiborlu hem bir **Kent Müzesi'ne** hem de **etnografik eserlerin** sergilendiği bir alana sahip olacaktır.

AFYONKARAHİSAR		
<u>Kültürel Varlıklar</u> Tescilli Dini Yapı 51 tane Cami, Minare, Türbe, Kilise Tescilli Anıtsal Yapı 47 tane Medrese, Han, Hamam, Köprü, Çeşme Tescilli İdari Yapı 18 tane İlkokul, Lise, İstasyon Binası, Makine Deposu Arkeolojik Sit 21 tane Höyük, Tümülüs, Mezarlık Arkeolojik ve Doğal Sit Afyon Kalesi, Sarıkız Kayalığı Tarihi Sit 2 tane Şehitlik Tarihi ve Kentsel Sit Afyon Tarihi – Kentsel Sit Alanı		<u>Doğal Varlıklar</u> Doğal Sit Alanları Cirit Kayalığı Ömer Gecek Kaplıcaları Kaplıca İlk Su Kaynağı Havuzu Doğal ve Arkeolojik Sit Alanları Afyon Kalesi, Sarıkız Kayalığı
<u>Sorunlar</u> Yapılması gereken kanuni işlemlerde vatandaşın yeterli ve gerekli bilgiye sahip olmaması Koruma Kurulu onayı alınırken karşılaşılan zorluklar Projelerin hazırlanması sırasında ödenek sıkıntısı	<u>Başarılar</u> Taş Medrese restorasyon çalışmaları yapılmıştır. Çalışmalar tamalandığında sanatlarının canlandırılacağı keşecilik, bakırcılık, hat kursları, ebru vb. kurslar düzenlenecektir Afyon Kentsel Sit Alanının bütüncül koruma planı yapılmıştır. Bu koruma planı çerçevesinde Camikebir ve Kale Mahalleleri'nde toplam 5 ev meydan düzenlemesi projesi için istimlak edilerek yıkılmıştır. Karahisar Kalesi'ne çıkışı esnasında araçların rahatça park edilebileceği bir mekan oluşturulmuş ve Ulu Cami merkezli bir meydan ortaya çıkartılmıştır	<u>Hedefler</u> Altyapı Çalışmaları Sit alanı içerisinde yer alan mahallelerde alt yapının (içme suyu hatları ve kanalizasyon borularının) yenilenmesi Tarihi dokuya uygun olarak sit alanının tamamında yol ve kaldırımlarda bazalt taşlarından koruma kurulundan izin alınarak düzenleme yapılması Sokak Sağıklaştırma Ot Pazarı, Kadınlar Pazarı, Kasaplar Çarşısı ve Bedesten etrafında geleneksel özelliklerini sürdüren çarşı bölgesinde koruma, sağıklaştırma ve kentsel tasarım proje çalışması Sit alanı içerisinde Camii Kebir, Yukarıpazar caddesi, Tacahmet, Mevlevi Türbesi etrafında özgün sokak sağıklaştırılması projeleri düzenlenmesi

BOLVADIN		
<u>Kültürel Varlıklar</u>	<u>Doğal Varlıklar</u>	
KaysterPedion Antik Kenti Yedi Kaya Yapı Yerleşim Yeri Altıgöz, Develi, Kırkgöz ve Sırt Köprüleri Minarelik Deresi'nde Peri Bacaları	Eber Gölü Heybeli Kaplıcası Horan Parkı Paşa Dağ ve Çoğu yaylaları İnsuyu Mağarası	
<u>Sorunlar</u>	<u>Başarılar</u>	<u>Hedefler</u>
Yeni yapılaşmanın tarihi dokuyu bozması Sokak sağlıklaştırmaları için gerekli çalışmaların düzenli yapılmaması	Tarihi ve doğal değerlerin korunması için Kent merkezine ait koruma amaçlı imar planları hazırlanması Koruma Kurulu tarafından 109 sivil mimarlık, 16 cami, 4 türbe, 5 mezarlık, 9 çeşme, 2 hamam, 2 han, 2 okul, 1 kışla binası, 2 çınar ağacı, kırık minare, Kırkgöz Köprüsü tescillenmesi	Heybeli Kaplıcaları'nın tanıtımı Müze'deki eserlerin teşhir ve tanzim projeleri

DİNAR		
<u>Kültürel Varlıklar</u>	<u>Doğal Varlıklar</u>	
Apameia Kibotos Antik Kenti Antik kilise kalıntısı ve ruhani lider Nikomedya'nın konutu Kral Midas Efsanesi	Suçikan, Pınarbaşı Bülüçalan Kaynağı Yapağı Kaynağı Beşpınar Kaynağı	Pınarlı Gölet YeşilçatGöleti Eldere Kuş Cenneti Çamlıköy Koruluğu
<u>Sorunlar</u>	<u>Başarılar</u>	<u>Hedefler</u>
Kaynak sıkıntısı Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan yeterli desteğin sağlanamaması	Arkeo-park için kamulaştırma Suçikan mevkiinde bulunan 4 katlı bir otel Etnoğrafya Müzesine dönüştürülmesi	Antik Apameia Şehri'ni ortaya çıkarılması 100 yıllık bir Un Fabrikası'nın Makine Müzesi'ne dönüştürülmesi Eski bir evin restorasyonU

BURDUR		
Kültürel Varlıklar		Doğal Varlıklar
Ulu Cami Taş Oda Baki Bey Konağı Çelikbaş (M. Akif) Evi Hocabali Hamamı Kavaklı Rum Kilisesi Sadrazam Derviş Mehmed Paşa Kütüphanesi	Piribaşlar Evi Susuz ve İncir Han Kremna Hacılar Kuruçay Balbura Kentsel Ticari Sit Alanı	Burdur Gölü(sit) Yarışlı Gölü Salda Gölü Karacaören Gölü Aziziye ve Eşeler Yaylaları Tınaztepe Kayak Merkezi
Sorunlar	Başarılar	Hedefler
Mevzuatla ilgili sorunlar Yerel planlama sorunları Koruma kararlarının uygulamasında yaşanan sorunlar	Koruma İnsuyu içme suyu havzasının korunması Kentsel Ticari Sit Alanı ilan edilen 133.000 m ² lik alandaki 122 adet tescilli yapının koruma altına alınması Restorasyon Piribaşlar Evi Sadrazam Derviş Mehmed Paşa Kütüphanesi Eski Şehir Kulübü tarihi Saat Kulesi 7 çeşme ve bir köprü İşlevlendirme Piribaşlar Evi'nin bir kültür ve sanat merkezi olarak hizmet açılması Sadrazam Derviş Paşa Kütüphanesi'nin kütüphane olarak kullanılması	Hacılar, Sagalassos, Kibyra Antik Kenti tanıtım panolarının anayol düzergahı üzerine yerleştirilmesi Burdur'a özgü yemekler, yöre giysileri ve çocuk oyunlarının kitap halinde bastırılması Yöre müziklerinden bir CD çıkartılması Satın alınan değirmen alanında Değirmen Müzesi yapılması

EĞİRDİR			
Kültürel Varlıklar		Doğal Varlıklar	
Antik Kentler Prostama Antik Kenti Parlais Antik Kenti Kaleler Eğirdir Kalesi (Bizans) Kervansaraylar II. Gıyaseddin Keyhüsrev Kervansarayı (Selçuklu) Çeşmeler ve Hamamlar Esmâ Sultan (Dünderbey) Hamamı (Selçuklu) Enise Hanım Çeşmesi Hoyraz Çelmesi Yılanlıoğlu Şeyh Ali Ağa Çeşmesi Poyraz ve Katip Mahallelerinde birer adet çeşme Kiliseler Aya Stefanos Kilisesi (Osmanlı) Aya Georgios Kilisesi (Osmanlı)	Camiler Ulu (Hızırbey) Cami ve Minaresi (Selçuklu) Dedeki (Kale) Cami Yukarı Cami Şeyh Mehmet Çelebi Cami Kızılkütüp (Yeşilada) Cami Medreseler Taş (Dünderbey) Medrese (Selçuklu) Türbe ve Mescitler Baba Sultan Türbesi (Beylikler) Eflatun Dede Türbesi ve Haziresi Şeyh Mehmet Çelebi Türbesi ve Zaviyesi Seyfullah Dede Türbesi (Mevlevî Dergâhı) Devran Dede Türbesi Şeyh Muslihiddin Türbesi, Mescidi, Mezarlık İnci Ağa Mescidi	Eğirdir Gölü Yeşilada Mahallesi (III. Derece doğal sit alanı) Canada (I. Derece doğal sit alanı) Altınkum Plajı Bedre Koyu Kovada Milli Parkı Yazılı Kanyon Davraz Kayak Merkezi Yazla, Cami ve Yeşilada Mahallelerindeki anıt ağaçlar	
Sorunlar	Başarılar	Hedefler	
Mülkiyet meselelerinden ve maddi yetersizliklerinden dolayı gerekli restorasyon çalışmaları yapılamaması, Binalar yıkılma tehlikesi ile karşı karşıya kalması İmar uygulamalarında ortaya çıkan problemler	Koruma Yeşilada Mahallesi ve Canada I. doğal sit alanları için Koruma Amaçlı İmar Planları çizilmesi Restorasyon Eğirdir Kalesi ve Esmâ Sultan (Dünderbey) Hamamı'nın röleve, restitüsyon ve restorasyon projelerinin hazırlanması Hızırbey Cami'nin restorasyonu Eğitim Harika Çocuk Projesi kapsamında 400'e yakın ilköğretim ve lise çağındaki çocuğa bölgenin arkeolojik ve tarihi değerleri konusunda eğitim verilmesi		

YALVAÇ			
Kültürel Varlıklar		Doğal Varlıklar	
Fosil Yatakları 20'ye yakın Höyük Kaya Mezarları Men Kutsal Alanı Pisidia Antiokheia St. Paul Kilisesi Yalvaç Bey Minyatürü Devlethan Cami Eski Yalvaç Evleri Tıraşzade Konağı Mustafa Bilgin Sanat Evi Osmanlı Hamamı Bedestenler Eski Ortaokul Eski Deri Fabrikası Deri Sanayi Açık hava Müzesi	Somut Olmayan Kültürel Miras Geleneksel El Sanatları Geleneksel Mahalle Taş Fırınları Geleneksel Yalvaç Yemekleri Yalvaç Pazarları	Çınaraltı Meydanı ve meydandaki 8 asırlık çınar ağacı Hoyran Gölü Ayıini Mağarası ve Yarıkkaya Mağarası Sultan Dağları Orman alanları	
Sorunlar	Başarılar	Hedefler	
Maddi kaynak yetersizlikleri Koruma çalışmalarında kullanmak üzere oluşturulan fondan yeterli düzeyde faydalanamama Nitelikli uzman personel sıkıntısıdır. Halkın koruma çalışmalarına destek vermemesi	Kent Kimliği Yalvaç Kültürel-Doğal Değerlerin Korunması, Geliştirilmesi ve Turizmin Çeşitlendirilmesi Projesi kentte önemli bir bilinç gelişimine yol açmıştır. Proje kapsamında kimlikli bir kent olarak tarih ve kültüre sahip çıkılması, korunması ve gelecek nesillere aktarılması konusunda birçok çalışma yürütülmüştür. Yalvaç Anlatan Meydanı tamamlanmıştır Restorasyonlar Tıraşzade Konağı restorasyonu Devlethan Camii restorasyonu, Mustafa Bilgin Kadınlar Sanat Evi restorasyonu Sokak Sağıklaştırma ve Alan Düzenlemesi Çınaraltı düzenlemesi Yaklaşık 200 evin dış cephe sıvasının yapılması ve boyanması	Bütüncül Yaklaşım Kaş Mahallede bir yapı adasının kamulaştırılması, burada bulunan beş evin restore edilmesi ve bir kent Müzesi oluşturulması Kaş Mahallede içinde Osmanlı hamamı, mescidi, sokak çeşmesi de olan üç sokak toplam 70 evden oluşan bir alanda restorasyon çalışmaları İşlevlendirme Restore edilen eski bir Yalvaç evinin geleneksel Yalvaç yemeklerinin sunulduğu bir restoran haline getirilmesi Eski bir Yalvaç evinin restore edilip, pansiyon olarak işlenmesi ve mahalle halkının ev pansiyonculuğuna özendirilmesi Restorasyonu tamamlanan eski bir Yalvaç evinin Keçe Evi olarak hizmete açılması	

AKŞEHİR		
Kültürel Varlıklar		Doğal Varlıklar
Roma Dönemi Kale Kalıntısı, Sur Kalıntısı Duvar Kalıntısı Selçuklu Dönemi Ulu Cami, Altunkalem Mescidi, Ferruşah Mescidi Güdük Minare Mescidi Küçük Ayasofya Mescidi Kalaycı Mescidi Şeyh Eyüp (Yağlı Dede) Seyyid Mahmut Hayrani Türbesi Kileci Mescidi Kızılca Mescidi Hıdırlık Mescidi Taş Medrese Osmanlı Dönemi İmaret Camii İplikçi Camii Hacı Hamza Mescidi Tahtakale Mescidi	Mustafa Türabi Türbesi Nasreddin Hoca Türbesi Sinaeddinzade Mezarı Tacettin Türbesi Kilise İstasyon Binası Nasreddin Hoca Arkeoloji Ve Etnoğrafya Müzesi Batı Cephesi Karargahı Gazi Mustafa Kemal İlkokulu Meydan(Şifa) Hamamı Orta Hamam Yukarı Hamam Kozağaç Hamamı Ali Cafer Küçük Evi Sinaeddinzade Mezarı NimetullahNahcivani İğdeli Dede Mezarı Cumhuriyet Dönemi Cumhuriyet Okulu Eski Osmanlı Bankası	Göller Akşehir Gölü Orman ve Mesire Alanları Hıdırlık Tepesi Kent Ormanı Gelincik Ana Tepesi Yaylalar Atakent Cankurtaran Çakıllar Çamlı Çimendere Değirmenköy Engilli Ilıcak Kuruçay Saray Ulupınar Savaş Yaylabeleden Yeniköy
Sorunlar Kültürel miras bilincinin yeterli kadar gelişmemiş olması Kamu kurumlarında çalışan nitelikli personel eksikliği Tescilli yapılar için ayrılan bütçenin yetersiz olması Koruma Bölge Kurullarında karşılaşılan sorunlar ve zorluklar Mülkiyet sorunları Tescilli konut sahiplerinin ekonomik durumlarının kötü olması Kurumlar arası işbirliği eksikliği Kentsel sit alanlarındaki nüfusun sürekli azalması ve terk edilmiş görüntü Ev sahipleri ve kiracılar tarafından yapılan bilinçsiz müdahaleler Proje maliyetlerinin yüksek oluşu Restore edilen yapıların uygun işlevde kullanılamaması	Başarılar Mevlana Kalkınma Ajansının Desteklediği Projeler Akşehir'de İpek Halı Dokuma Kültürünün Sürdürülebilirliğini Desteklemesi Akşehir'in Taşınmaz Kültür Varlıkları Envanterinin Çıkarılması Tanıtım: Somut olmayan kültürel mirasın (Nasreddin Hoca ve fıkraları) tanıtılması Restorasyon: Ulu Cami Seydi Mahmut Hayrani Türbesi Ferruşah Mescidi Kileci Mescidi Hacı Hamza Mescidi Kızılca Mescidi Güdük Minare Mescidi Küçük Ayasofya Mescidi Sokak Sağlıklaştırma: Ulu Cami Caddesi sokaksağlıklaştırma Hamamcı Hafız Sokaklarda sokaksağlıklaştırma İşlevlendirme: Taş Medrese'nin müze olarak kullanıma açılması Diğer: Nasreddin Hoca ve Etnoğrafya Müzesi'ni açılması Takassızlar Evi ve Tescilli Kilise'nin projelerinin tamamlanması	Hedefler Teknik uzman personelin istihdamı "Turizm Vadisi" projesinin bitirilmesi Korumaya yönelik kültürel eğitim ve seminerlerin yaygınlaşmasını Sivil mimarlık örnekleri işlevsellik kazandırılması Tamamlanmış sokak sağlıklaştırma projelerinin hayata geçirilmesi "3 yılda 300 eser" Hibe Programı kapsamında Tabakhamam Sokak ve Dere Kenarı Sokak Sağlıklaştırması" için Tarihi Kentler Birliği'nden yardım sağlanması

BEYŞEHİR

Kültürel Varlıklar		Doğal Varlıklar	
Höyükler Erbaba Höyüğü kalıntıları Akburun Höyüğü Yılan Höyüğü Örentepe Höyüğü Kuşluca Höyüğü Eflatunpınar Höyüğü Liz Höyüğü Burun Höyüğü Kaşaklı Höyüğü Gündoğdu Höyüğü	Anıtlar Güneş Anıtı Fasıllar Kaya Anıtı Beylikler Dönemi Eşrefoğlu Cami Beyşehir Kalesi	Göller Beyşehir Gölü Göl Adaları Mana adası (kazak) Hacı akif adası İğdeli ada Orta ada Kes adaları Aygır adası Kızılada Çeçen adası Gölkaşı adası Akburun adası Eşek adası	Kirse adası Kız kalesi Höyük adası Mındıras adası Kül adası Taşlı Ada Kum Adası Geyik Adası Ketlaş Adası Yılan Adası Kuşkondu Adası Yapraklı Ada Camız Adası Afrika Adaları
Sorunlar Proje ve restorasyon çalışmalarının maliyetinin fazla olması Dışarıdan sağlanan maddi desteklerin yeterli olmaması Ağır bürokratik işlemler	Başarılar Dünya Miras Listesi 2011 yılı haziran ayında UNESCO geçici listesine dahil edilen Eşrefoğlu Cami'nin çevresindeki sokak sağlıklılaştırma projesi 86 konutta tamamlanmış olup koruma kuruluna sunulmuştur. Sokak sağlıklılaştırma projesi tamamlandığında UNESCO'nun kesin listesine dahil olarak Akdeniz Bölgesi ve İç Anadolu Bölgesi'nden UNESCO'ya dahil olmuş ilk sanat eseri olarak ön plana çıkacaktır Restorasyon ve Alan Düzenleme İçerişehir Mahallesi'nde bulunan Beyşehir Kalesi'nden günümüze kalan kale kapısının relöve ve restitüsyon projesi tamamlanmıştır Hitit döneminden kalan Güneş Anıtı'nın restorasyon ve saha düzenleme çalışması tamamlanmış, çevresindeki evlerin kamulaştırılmasıyla ilgili yeterli ödenek temin edilmiştir Fasıllar Köyü'nde bulunan ve halk tarafından Kurt Beşiği Anıtı olarak anılan Fasıllar Kaya Anıtı'nın ayağa kaldırılması ve çevre düzenlemesi çalışmalarına başlanmıştır	Hedefler Barnabasİncili'nde adı geçen Karalis şehrinin tanıtımı Konya-Beyşehir yolunun 2013 yılında tamamlanması ile Beyşehir'in kuzey güney aksında önemli bir bağlantı noktası olarak ortaya çıkması ve tarihteki “yolların kesiştiği yer” özelliğini geri kazanması	

TKB GÖLLER HAVZASI BÖLGE TOPLANTISI KATILIMCILARI

AFYONKARAHİSAR

Lokman Derya Solmaz	Afyonkarahisar Kültür ve Turizm Müdürü
Nazmiye Kılçık	Bolvadin Belediye Başkanı
Saffet Acar	Dinar Belediyesi Başkanı
Osman Doğan	Dinar Belediyesi Kültür ve Sosyal İşler Müdürü
Mehmet Özalp	Dinar Belediyesi-Avukat
Ramazan Özkan	Gökçek Belediye Başkanı
Hasan Ceyhan	Yüreğil Belediye Başkanı
Abdurrahman Güçlü	Yıprak Belediye Başkanı
Mevlüt Üyümez	Afyonkarahisar Arkeoloji Müzesi Müdürü
Eyüp Güngör	ÇEKÜL Vakfı Afyonkarahisar temsilcisi
Erkan Özkan	Afyon Kocatepe Üniversitesi Öğretim Görevlisi

ISPARTA

Niyazi Can	Isparta Vali Yardımcısı
Nuri Özmeral	Eğirdir Belediye Başkanı
Halim Kiyak	Gelendost Belediye Başkanı
Mustafa Özmen	Gelendost Belediyesi Özel Kalem Müdürü
Hasan Yıldız	Hüyükli Belediye Başkanı
Hetem Karabulut	Hüyükli Belediye Eski Başkanı
Turgut Soykan	Keçiborlu Belediye Başkanı
Mehmet Doğan	Özgüney Belediye Başkanı
Tekin Bayram	Yalvaç Belediye Başkanı
Ercan Kafafçı	Yalvaç Belediyesi Arkeolog
Ali Arı	Yalvaç Belediye Meclis Üyesi
Reşat Yalvaç	Yalvaç Belediye Meclis Üyesi
Mustafa Demirden	Yalvaç Belediye Meclis Üyesi
Burcu Karakurt Çelimli	Yalvaç Müze Müdürlüğü Arkeolog
Fikret Özçam	Süleyman Demirel Üniversitesi Öğretim Görevlisi
Gökhan Akden	Yalvaç Teknik Bilimler Yüksekokulu Öğretim Görevlisi
İsmail İlke Köse	Yalvaç Teknik Bilimler Yüksekokulu Öğretim Görevlisi
Rıdvan Çalışkan	Yalvaç Meslek Yüksek Okulu Uzman
Necdet Dülgerbaki	Yalvaç Meslek Yüksekokulu Sekreteri
S. Merve Avşar	Isparta Mimarlar Odası
Birkan Herdinç	Isparta Mimarlar Odası
Begüm Aköz	Isparta Mimarlar Odası

Canan Eryiğit
Özge Savcı
Mehmet Özhanlı
Erhan Özkan
Serap Özkan
Firuze Türen
Serhat Çağlar
Ersin Özen
Cihan Sever
Mergen Veliyev
Ali Gündoğan
Hasan Gündoğdu
Veysel Erdoğan
Fatih Hurata
Selin Demircioğlu
Nazik Şanlıtürk
Havva Seda Çetin
Hilal Özhanlı
Nurgül Sincar
Fatma Dede
Gamze Esti
Nihal Çevik
Ceren Aşır
Nusret Yüksel
Mustafa Büyükkutlu

Isparta Mimarlar Odası
Isparta Mimarlar Odası
Yalvaç Antiocheia Kazı Başkanı
Yalvaç Antiocheia Kazı Başkan Vekili
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Antiochia Kazısı
Zaman Gazetesi Yalvaç Temsilcisi
Yalvaçlı İşadamı

BURDUR

Fatma Ergün
Şinasi Varlık
Halil İbrahim Derici
Necmi Cenger
Gül Özcan
Ahmet Bayka
Osman Koçibay
Işıl Eryılmaz
Hasan Yalçinkaya
Ali Ekinci
Dilare Derici

Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Müdür Yardımcısı
Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Şube Müdürü
Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü-Büro Personeli
Burdur İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü-Şoför
Burdur Belediyesi-İmar ve Şehircilik İşleri Müdürlüğü Mimar
Burdur Belediyesi-İmar ve Şehircilik İşleri Müdürlüğü Tekniker
Burdur Belediyesi-Kültür ve Sosyal İşler Müdürü
Burdur Belediyesi- Kültür ve Sosyal İşler Müdürlüğü Personel
Burdur Belediyesi-Şoför
Burdur Müzesi Müze Müdürü
Burdur Müze Müdürlüğü Arkeolog

Veli Cantilav

İbrahim Hasçağan

Göhlisar Belediye Başkanı

Göhlisar Belediyesi- Basın Yayın ve Halkla İlişkiler Müdürü

KONYA

Aydın Arılık

Vedat Erdoğan

İlgın Belediyesi Özel Kalem

Akşehir Belediyesi-İmar ve Şehircilik İşleri Müdürü

ANTALYA

Özlem Durmaz Erünsal

Kerem Erünsal

Antalya Mimarlar Odası

Antalya Mimarlar Odası

TKB

Asım Güzelbey

Ahmet Eşref Fakıbbaba

Sezer Cihan

Mustafa Taşkın

Gürcan Senem

Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı-TKB Başkanı

Şanlıurfa Büyükşehir Belediye Başkanı

Gaziantep Büyükşehir Belediyesi- İmar ve Şehircilik Müdürü

TKB Yazı İşleri Müdürü

TKB

ÇEKÜL Vakfı

Prof. Dr. Metin Sözen

Yonca Moralı

Nilüfer Misischi

Şirin Sıngın Yılmaz

Hurşit Arslan

Nadir Mutluer

Recep Esengil

Nuran Esengil

Zeynep Biçer

Ömer Sarı

Sevil Şeten

Simge Zilif

Esra Karataş

Batuhan Akkaya

Elif Al

ÇEKÜL Vakfı Başkanı

ÇEKÜL Örgütlenme Koordinatörü

ÇEKÜL Vakfı Yayın İletişim

ÇEKÜL Vakfı Yayın İletişim

ÇEKÜL Vakfı Örgütlenme

ÇEKÜL Vakfı İletişim/ Tasarım

ÇEKÜL Vakfı Batı Akdeniz Bölge Koordinatörü

ÇEKÜL Vakfı Gönüllüsü

ÇEKÜL Vakfı Sanat Tarihçisi

ÇEKÜL Vakfı Şehir Plancısı

ÇEKÜL Vakfı Şehir Plancısı

ÇEKÜL Vakfı Şehir Plancısı

ÇEKÜL Vakfı Şehir Plancısı

ÇEKÜL Vakfı Şehir Plancısı

ÇEKÜL Vakfı Sosyolog